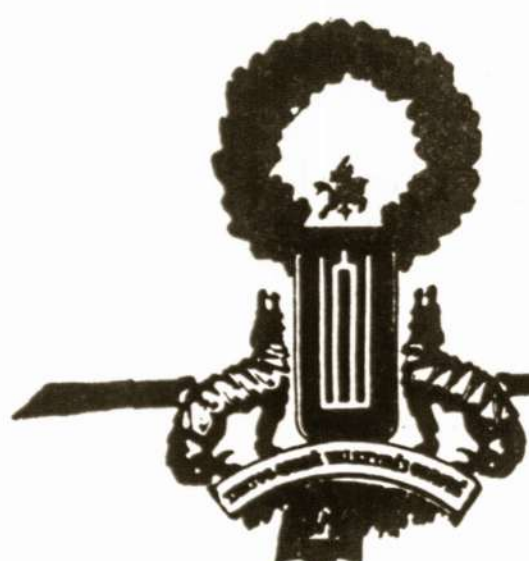

Garbė Tau, Dieve, liūdesy,
Baisiam patrankų dundesy,
Mus ateities viltim gavink,
Vesk mus į pergalę ir gink!

Stūniu Tau giesmę pagarbos,
Tavo galybė be ribos,
Ugningu žvilgsniu Tu pažvelk,
Iš kapo tėviškę prikelk.

Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjuda

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL.

Telef: FR 6-5416

"Entered as second class matter at the post office at Chicago, Illinois."

EINA SEPTYNIOLIKTUS METUS

1963 LIEPOS - JULY 11

Nr. 14(907)

TAUTIET, ATLIK SAVO PAREIGĄ!

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ-TAVO RYZTO IR MEILĖS TAUTAI BANDYMAS!

Tenelieka nei vieno lietuvio tą dieną namuose - visi aktyviai dalyvaukime laisvės šauksmo demonstracijoje!

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ - TAI AMERIKOS VYRIAUSYBĖS DEMONSTRACIJA PRIEŠ SOVIETINĮ KOLONIALIZMĄ, PRIEŠ PAVERGTŲ TAUTŲ NAIKINIMĄ. TAI AMERIKOS PRIVILEGIJA VISIEMS PAVERGTE SIEMS NEPAVARTI, NENUTILTI IR ŠAUKTI UŽ PAVERGTŲJŲ TAUTŲ LAISVĘ.

AMERIKA YPATINGAI VERTINA DIDELIUS SKAIČIUS, DIDELES DEMONSTRACIJAS, GALINGĄ ŠAUKSMĄ. PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAI-

TĖ LIKTU MAŽAREIKSMĖ, JEI Į PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖS MINĖJIMUS NEATSILANKYTŲ DEŠIMTYS TUKŠTANČIŲ IŠ SOVIETŲ PAVERGTŲ KRAŠTŲ KILUSIŲ AMERIKOS GYVENTOJŲ. NEATSILANKYMU PARODYTUME, JOG MES LAISVĖS NEBRANGINAME IR UŽ SAVO KRAŠTO IŠLAISVINIMĄ IŠ SOVIETINĖS VERGIJOS NEBEKOVJAME.

SOVIETŲ PAVERGTOJE LIETUVOJE ŽMONĖS NUTILDYTI FIZI-

NĖMIS PRIEMONĖMS. DEŠIMTYS TUKŠTANČIŲ PARTIZANŲ KAPŲ NEGALI KALBĖTI LAISVAJAM PASAULIUI, JEI MES, LAISVĖJE ESAJŲ KOVOS IR MIRTIES PRASMĖS NEPRISITOME.

SOVIETAMS NEPAVOJINGI NUTILDYTI ŽMONĖS. MES ESAME LAISVI IR NENUTILDYTI. TAD ŠAUKIME, REIKALAUKIME LAISVĖS PAVERGTOMS TAUTOMS IR ŽMONĖMS! VISI LIGI VIENO PASKIRKIME

TIK VIENĄ METUOSE PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖS DIENĄ MILŽINIŠKAM SUSITELKIMUI Į VIENĄ BŪRĮ, Į VISŲ LIETUVIŲ LAISVĖS DEMONSTRACIJĄ, KAD MŪSŲ LAISVĖS ŠAUKSMAS NUSKAMBĖTŲ PER VISĄ PASAULĮ!

MES TURIME BŪTI LIETUVOS LAISVĖS ŠAUKLIAIS!
VISŲ SOVIETŲ PAVERGTŲJŲ KRAŠTŲ ŽMONIŲ DIDYSIS SUSITELKIMAS IR DEMONSTRACIJOS CHICAGOJE ĮVYKSTA LIEPOS 14d. GRAND PARKE.

EISENA PRASIDĖS 12 val. 30 m. VISI LIETUVIAI IR VISOS LIETUVIŠKOS ORGANIZACIJOS RENKASI SU VĒLIAVOMIS

BALBO IR COLUMBUS GATVIŲ SANKRYŽOJE PUNKTUALIAI NUSTATYTU LAIKU!

Tenelieka nei vieno lietuvio tą dieną namuose - visi, kaip vienas, dalyvaukime toje didžioje eisenoje už pavergtųjų laisvę, skelbdami pasauliui, kad lietuvių tauta niekad nenusuotos kovojusi už savo laisvę ir nepriklausomybę!

Kodėl prez. Kenedy taip skubėjo Europon?

Rašo: J. Kadagys

tikoje, o nuolat blaškosi ir yra visą laiką Maskvos kuriamų situacijų de-

fenzyvoje, tai tokioms nepasitikėjimo nuotaikoms susiformuoti yra palankios aplinkybės. Reikia tik prisiminti kaip pasibaigė Bay of Pigs įlankoje su Amerikos Žinia ir žadėta parama invazija... Ir kaip dabar

Ir nepolitikai yra gan aišku, kad prez. Kenedžio Europos vizitui vargu ar galėjo būti parinktas netinkamas laikas. Žinoma, ši kelionė buvo planuojama ir suplanuota iš anksto. Bet tas dar nereikia, kad ji negalėjo būti atidėta patogesniai laikui. Žymesnieji Amerikos politikai ir kai kuri šio krašto spauda aiškiai pasisakė prieš tokią kelionę šiuo metu. Nėra abejonės, kad pats prezidentas ir jo patarėjai tą irgi gerai suprato, nes negalėjo nepastebėti tos savotiškos tuštumos Europoje, kuri buvo susidariusi prieš jo kelionę. Italijoje tik vargais negalais buvo sulipdyta vyriausybė, Anglijoje meilės ir šnipinėjimo afera į kurią buvo įveltas krašto apsaugos ministeris, smarkiai sukrėtė Anglijos konservatorių administraciją, Vakarų Vokietijos kancleris Dr. K. Adenaueris jau yra pasitraukimo išvakarėse, o popiežius Povilas VI irgi tik kelios dienos kai pradėjo eiti savo pareigas.

Kas gi, pagaliau, prez. Kenedį tokiam nepalankiu laiku stūmė leisti ton kelionėn? Savaimė aišku, kad tam turėjo būti rimtų priežasčių ir, be abejojimų buvo.

PIRMIAUSIA jis ten vyko norėdamas pagerinti ir sustiprinti tarpusavyo santykius, kurie vis riedėjo Amerikai nepalankia kryptimi. Tačiau pati pagrindinė priežastis, reikia manyt, buvo prancūzų-vokiečių glaudaus bendradarbiavimo sutartis, De Gaulle užsimojimais sukurti ekonomiškai ir kariškai nepriklausomą nuo Amerikos Europą.

Prancūzų-vokiečių santarvė veik visame laisvame pasaulyje yra teigiamai vertinama, nes tai yra daug žantis taikos laidas visai Europai.

Prancūzų spauda ir politiniai sluogsniai tvirtina, kad Kenedy šiuo savo vizitu kaip tik norėjęs į kasdien stiprėjantį vokiečių-prancūzų bendradarbiavimą įnešti nesutarimus ir atvėstinti iki šiol gražiai besireiškiančias santarvės ugdymo pastangas. Reikia pripažinti, kad Amerikos užsienio politikai pasukus aišką koegzistencijos su Maskva kryptimi abejingumas ir nepasitikėjimas JAV didėjo, o De Gaulle idėjos stiprėjo. Jokia paslaptis, kad Amerikai ir Anglijai sujungtos kariškai ir ekonomiškai ir nuo jų nepriklausomos Europos idėja nepatinka. Todėl gal ir prancūzai ir nedaug teklysta tvirtinti, kad Kennedy šios kelionės tikslas ir buvęs tą prancūzų-vokiečių augantį bendradarbiavimą kiek at-

šaldyti ir išblaškyti vokiečių tarpe vis stiprėjantį abejingumą, kad JAV atominio karo atveju gali Europos ir neginti.

Kadangi Amerika neturi tradicinės ir aiškios linijos užsienio poli-

yra tvarkomi Kubos reikalai. Tada pamatysime, kad tikrai tokia Amerikos politika, toks sugebėjimas ar nesugebėjimas, toks neapsisprendimas nedaug kam ir iš sąjungininkų gali sukelti bet kokių padaršimų ar vilčių. Mat žodiniai pažadai dažniausia pažadais ir pasilieka. Juk nenuginčijamas faktas, kad buvo žadėta Kubos patriotams darant invaziją karinė parama. Ir ji pačiu reikalingiausiu momentu buvo nutraukta!

Pagaliau, daug kartų buvo žadėta ginti Laosą, o šiandien tas strateginis kraštas jau faktinai yra komunistų rankose. Taip pat nekartą buvo žadėta laikytis Monroe doktrinos ginant šį kontinentą. O ką šiandien matome? Maskva visam pasauliui įrodė, kaip Chruščiovas jau anksčiau ir žodžiu buvo tvirtinęs, kad Monroe doktrina yra jau mirusi ir Amerikos pažadai nieko nereikia. Amerikos pašonėje Maskva įsteigė savo bazes, Kubos salą padarė savo satelitu, kuriam vadovauja barzdotos patikėtink ir Maskvos vardu grąšo net ir Amerikos saugumui. Šitokie dalykai negali neturėti įtakos Amerikos presyžui ir jos santykiams su laisvųjų pasauliu.

Kennedy vizito metu Vokietijoje buvo sutiktas su entuziazmu ir gan iškilmingai. Anglijoje ir Italijoje jis buvo sutiktas žymiai vėšiau.

Jau pirmoje savo kalboje Vokietijoje prez. Kennedy užakcentavo, kad Amerika gins Vokietiją, jei ši būtų užpulta. Toliau jis nevengė kritikos Prancūzijos prez. De Gaulle politikai, nors jo vardo ir neminėjo. Minios, tiesa, šaukė ir džiūgavo. Tačiau minia ir pasilieka minia...

Kiek įtakos turės šis prez. Kennedy vizitas į prancūzų-vokiečių santykius, tuo tarpu sunku pasakyti. Tačiau viena yra aišku, kad jis buvo padarytas tik ne tiems santykiams sustiprinti... Kaip ten bebūtų, tačiau Prancūzija negali būti išjungta iš Europos bendruomenės ar jos politinio gyvenimo. Šiandieninė Prancūzija ir V. Vokietija sudaro Europos apsiungimo branduolį ir su abiem iš jų tenka skaitytis ir ieškoti susitarimo. Bet kokios pastangos prancūzų-vokiečių sąjungai pakenkti yra žalingos taikos Europoje išlaikymui ir todėl smerktinos.

Kad užpuolimo atveju Amerika gintų V. Vokietiją ir likusią Europos dalį, sveika logika vadovaujantis, atrodo būtų visai natūralu, nes Europa - nukelta į 6 puslapi -

PLIENAS GREIČIAU PAVIRSI VASKA, nei mes nustosim kovoje už laisvę!

TUŠTI PRIEKAIŠTAI MŪSŲ TEATRU

Nesmagus Rūtos Vidžiūnienės išsišokimas

Rašo: J. Pauzuolis

Vasarą gegužinėse sutinkame daugiau įvairių tautiečių iš tolimesnių kolonijų. Kiti atostogų proga keliauja lankydami pažįstamus. Taip pasiteičiama nuomonėmis, pasidalinama rūpesčiais, palyginama veikla - kas kur sklandžiau eina, o kur silpniau. Taip išryškėja teigiami darbai ir užmojai, paakstinamas mūsų tautinis bei kultūrinis susipratimas.

Lietuviško teatro puoselėtojai vis dar nesmagiai jaučiasi dėl Rūtos Vidžiūnienės išsišokimo apie teatrą (Draugas, gegužės 25d).

Mes dabar, išsibarstę po platų pasaulį mažomis salelėmis svetimų elementų grėsmėje - saviškių teatrinis susibūrimus draugėn turime itin ugdyti ir vertinti. Visi kultūriniai ir meniniai faktai yra apsprenžiami ne abstrakčiu mastu, o - epochini aplinkybių perspektyvoje. Ir todėl viskas turi savo vietą ir vertę. Pvz., Oberammergau Kristaus kančių vaidinimai - ne siekiami padaryti profesiniu teatru. O ir mūsų "Amerika Partija" bei kiti kluonų spektakliai, anais laikais iš baudžiavos paleistam valstiečiui atvėrė varus ir tautinės kultūros žavingumą, tebėra pasididžiūotini ne vien tautine prasme, bet - ir meninio siekimo įtampos jėga.

Ir dabar panašiai - mes juk žinome, kad, svetimose šalyse išblaškyti, savo žemės ir laisvos valstybės nustoję, mes teatrinėm pastangom neprilygstame Lietuvos valstybės teatro lygiui. Bet didelė klaida būtų sibiškai galvoti: "Jei negaliu puikiai pasirodyti, tai verčiau neimėginti". Su tokia nuomone mes, politiniai emigrantai, jau seniai būtume dvasiniais lavonais tapę.

Žmonijos prigimty yra nuolatinio veikumo, veržimosi bruožas. Ir todėl yra daug blogiau sustingti vietoje, kad ir ant aukštų laurų, negu - iš pat pažemės be perstojo kilti ir kilti aukštyn. Išguiti iš savo krašto ir netekę visko, savaime aišku, mes ne sėdime viršūnėje. Bet šiandien vertintina ne tiek tai, ką turime, o taikoku veržlumu siekiami vertybių, kokia jėga be paliovos žengiamo į tobulėjimą.

Žmogaus darbai yra visi netobuli. Per klaidas einama į pažangą. Ir tobulybės niekas nepasiekia ligi pasaulio pabaigos. Todėl ir klaidas ir trūkumus nedera žiūrėti su panieka, ir kiekvienas kritikas turi rasti vietas

pagarbai žmogiškoms pastangoms siekiant aukštesnio laipto.

*****

R. VIDŽIŪNIENĖS straipsnis parodo tik dideles pretenzijas, bet sykiu ir menką nuovoką apie mūsų teatro pastatymus. Ji pasigiria besinaudojanti svetimų tautų lobiais, bet apie lietuvišką teatrą jos išmąstymas visai silpnas. Matyti, ji dogmatiškai jo nemėgsta ir juo mažai domisi, o lankosi - tik "iš pareigos". Ji sako, kad "ištraukiame iš archyvo kokį nors "Bubulį" ir stengiamės jo atgyventa, prototipine intriga, neįdomiai išstėtais pokalbiais ir bent menkiausio polėkio neturinčiomis situacijomis prajuokinti susirinkusius geros valios tautiečius... Ir taip po beviltiškai neoriginales, atgyvento spektaklio spaudoje vėl paskaitome pluoštą pagyrų... "Užbaigta dama rašinė R. V-nė gana nuvalkotta trafaretine, daug kartų girdėta fraze pamokslauja, kad - "teatrai išieitų iš prieškarinių laikų, apsidairytų svetimuose laukuose, pasitemptų ir nusimestų tą pilkąją sėrmėgą".

Atrodo, kad ji savo posakius iš kažkur tiesiog nurašė, visai jų nepritaikydama kalbamam spektakliui ar paties nesuprasdama ką kalbanti. Juk "Bubulis ir Dundulis" - visiškai ne archyvinis, ne prieškarinis veikalas, o pradėtas vaidinti... tik po paskutinio karo! Vadinasi, veikalas dar beveik naujas, tikrai neatgyventas. O iš tikrųjų, geri veikalai niekad nepasensta (pavz. Moljero komedijos).

Apie tą patį spektaklį kitas žiūrovas atsiliepia visai priešingai (Darbininkas, birželio 18d.): kad tai buvusi neeilinė pramoga, kad tai lengvo žanro ir pilna lyrizmo komedija maloni žiūrėti, kad spektaklį reikia laikyti pavykiu, kad režisierė išlaikė darną ir tvarką tarp atskirų charakterių bei efektų nuosaikumą, kad artistai gerai parinkti. "Žiūrovai gerėjosi tikra, nemeluota scenoje našė Agule. Įtikinanti ir duktė Radasta. Jos naivūs judesiai. Balsas ir meili šypsena-visa tai sudarė gražią ir patikimą iliuziją... Alfonsas P. piršlio Tarulio vaidmenį atliko labai gerai..."

Šitoji recenzija daug konkretnė, su įvardytais pavyzdžiais - atrodo daug patikimesnė. Kad spektakliai

sukelia įvairius įspūdžius, tai natūralu. Bet R. V-nės žodis skamba be aiškesnio išgyvenimo, vien trafaretiniais posakiais urmu peikiant visą spektaklį - rodo, kad ji jau iššyk sukito vaidinimą be dėmesio, be noro ką nors gražaus rasti. Ir pati prisipažįsta, kadėjusi ne iš nuosirdaus ilgesio džiaugtis nauju spektakliu ar bent stabėti lietuviškas kūrybines pastangas, bet tik tai, kad - "reikia palaikyti"... Kągi, ji pasigiria važinėjusi po pasaulį, mačiusi "vokiečių prancūzų, amerikiečių teatrų, jų meno parodas", todėl jai lietuviški dalykai iš anksto atrodo menki, neįdomūs. Šis bruožas rasti ir paties dvasinio nesubrendimo ženklas. Paaugliui pusberniui visada viskas pas kitus atrodo geriau ir gražiau. O subrendusio proto lietuviai, apvažinęję pasaulį, pamato - kad ir pas mus namie buvo daug neblogų dalykų, kad mes kai kuo viršijame kitus.

Lyg Dzeusas iš Olimpo, žiūri R. V-nė į lietuviškos kultūros darbus

(tartum tik kitų pareiga juos dirbti, o jos pačios - tik sėdėti sunertomis rankomis ir kritikuoti). Ir ji banaliois frazėmis suniekina ne tik mūsų teatrą iš viso, bet lygiai supeikia ir tapybą, ir literatūrą. Net papamokslauja, kad esą pasaulis eina priekintik mes stovime vietoje. O iš tikrųjų, kaip paradoksas, yra beveik atbulai: mūsų kolonijose pasiryžėliai, lietuviškos kūrybos entuziastai labai veržliai reiškiasi, visuomenel neduoda visiškai užsnūsti, ir tiktai tokie, kaip R. V-nė, stovi vietoje, lyg stabo ištikti, patys išdidžiai neprisidėdami prie aktyvių kūrybinės pažangos darbų kolonijoje, ir dar naiviai klausia: "kas muspalaiko" (argi vietoje sustingusį baslį dar reikia palaikyti?). Toki žmonės mano, kad visi kultūros darbininkai turėtų nertis iš kailio, kad įtikti panašioms miesčio-niškiems pasipūtėliams, palaikydami jų seklią nuovoką (veikalas suniekinamas prieškariniu, archyvinu kai jis prieš karą dar nebuvo parašytas!).

"Bubulio ir Dundulio" veikalas yra pokarinis, vadinasi, visai nesenas. O kad Vokietijoje gyvenant jis buvo pasirinktas statyti tokio pažangaus ir

kūrybiško teatro, kaip "AITVARAS" ir kad jį ėmėsi režisuoti mūsų iškiliausias režisierius Jurgis Blekaitis tai jau pakankamai teigiama veikalo atestacija.

"Žburiai" (1947m. nr. 17) taip rašė ta proga: "Pagirtinas daiktas, kad autorius stoja ant jūmorinio pagrindo... Lietuviškas tai būdas - neverkšlenti, nevaidinti dirbtinėmis pozomis ir išpūstomis frazėmis, negraudenti sentimentalumu... Ir būdami toli nuo tėvynės, mes stipriau pajuntame, kiek savaimingo turinio ir grožio slepiasi šitoje lietuviškoje buityje. Scenini atžvilgiu "B ir Dundulis" irgi vykęs... nėra per ilgų monologų nei nuobodulių marinančių spalvų-viskas vyksta gyvai, trapijai ir spalvingai. "B ir D" pasirodymas scenoje tikrai nemažas laimėjimas... Dabartinė mūsų drama vėl primena anuos rusų caro priespaudos laikus, kada scenos ir meno pasirodymai gimdavo iš didžio tautinio idealizmo ir milžiniškų pastangų laimėti kultūrinę kovą, o žiūrovuose kėlė entuziazmą ir švėsesnes viltis ateičiai."

*****

TAIGI, jei kas nesupranta dabartinio momento pulso ir ką papiktina "lietuviškos sėrmėgos" vaidas, tas jau sunkiai begagydomas. Grožis gali spindėti ne vien valdovų rūmų standartu, bet ir - nuvergto brolio tautiečio skurde, ir Sibiro tremtinio bado žaizdose. O kultūringas žmogus nesvaldo paniekos bei pasmerkimo žodžių kitiems vien todėl, kad jo paties skonis bei interesai skirtingi.

Meno srityje kritika yra naudinga. Bet reikia turėti pakankamą nuovoką apie dalyką, reikia būti žinančiu ką kalbasi. Jei teatro temomis pasisako kritiškai asmenys, kurie tikrai myli lietuvišką teatrą ir jam yra paaukoję daug savo širdies bei darbo valandų, kurie daug teigiamų darbų toje srityje yra atlikę (pvz. S. Pilka, J. Blekaitis, A. Dikinis, A. Rūkas, Vyt. Valiukas), tai mes tikime jų geromis intencijomis ir giliu išmanyumu. Bet jei atsiranda žmogus, kuris niekad jokio pozityvaus darbo (nei spaudoje rašinio) mūsų teatrui nėra davęs, o vien kaip Pilypas iš kana-pių išgėidžia staiga nei iš šio nei iš to ką nors sukurti, ar gal tik savo tariamai "aukštesnę kultūrą" pademonstruoti - tokius kritikus mes turime kategoriškai atmesti.

LB Los Angeles Apyl. naujoji Valdyba. (Iš kairės sėdi) Dr. Juozas Turkūnas - kultūros ir švietimo reik. vadovas, Lita Žilevičiūtė - sekretorė, Ona Razutienė - jaunimo reik. vadovė, A. Skirius - pirmininkas. (Stovi) Vyt. Sakalauskas - narys, Br. Stančikas - vicepirm. ir Alb. Markevičius - išdininkas. Nuotrauka - L. Kančausko

Dr. Domas Giedraitis sako : Gydant ligą, - nepamirškime ligonio

-Kaip suprasti tuos kritikus, kurie tvirtina, kad JAV daktarai daro viską, kad būtų mažiau gydytojų šiame krašte ir tuo būdu dabartiniai gydytojai galėtų daugiau uždirbti? - pateikia Dr. Domus Giedraitis ši gan kandy klausimą.

Dr. Domas Giedraitis nesuiraukė. Jis pradėjo šitaip:

- Žinau ir tokius kritikus. JAV yra gan didelė gydytojų stoka. Taip yra pačiame turtingiausiame ir pažangiausiame pasaulio krašte - Amerikoje. Kas kaltas dėl tos stokos, kas jos nori ir kas nenori, - labai karštas klausimas. Aš duosiu tik keletą davinų ir minčių, - skaitytojas pats pagalvos. Taigi, šiuo laiku JAV yra maždaug 132 daktarai 100.000 žmonių. Apskaičiuojama, kad 1975 metais bus tik 127 daktarai 100.000 žmonių, jeigu gydytojų paruošimas eis tokiu pat greičiu, kaip dabar.

- O kodėl gi taip mažai gydytojų paruošama, - tęsia toliau Dr. Giedraitis. Tai pats įdomiausias klausimas. Dažniausiai kartojamas atsakymas - per mažai yra daktaroms ruošti mokyklų. O kodėl gi tu mokyklų permažai? Dėlto, kad jos labai brangiai kainuoja ir nėra tam reikalingi pinigai. Amerikoje... Čia galima statyti tašką. Aišku. Nebent tektų dar pridėti toki "galvosūki" - sakoma JAV turi mažai mokyklų daktaroms ruošti, - bet kankurims ir dabar stinga studentų. Kaip gi tai aiškinti?... Taip užbaigė tą klausimą Dr. Giedraitis.

- Ar gerai JAV Senatas padarė, kad atmetė įstatymo projektą kurs buvo numatęs šiek tiek padėti sergantiems seniems žmonėms? - vėl klausiu Dr. Giedraitį.

- Taip. Padarė labai gerai. Tas įstatymo projektas numato per menką pagalbą seniems žmonėms.

Turi būti platesnė. Beto, pagelba turi būti teikiama ir nepasiturintiems jauniems, daugiavaikių šeimų nariams. Kai kurie gydytojai besispecializuodami gydyti ar ope ruoti ligas, užmiršta pačios žmonės, pačius ligonius. Ir priešinis, kad tiems ligoniams būtų teikiama finansinė pagelba. Kodėl gi priešinasi? Girdi, tokios pagelbos teikimas jau bus pradžia socializuotos medicinos, o tatau savaime tu-

Dr. Kazys Sruoga

rės "sužlugdyti" puikią JAV mediciną. Argi nereikia raudonuoti girdint tokias kalbas? Prisimenu,

buvęs prezidentas Trumanas kadaise yra pasakęs, kad JAV medicina puiki, bet vargšams ji nepasiekama. Žinau, kad mano atsakymas per trumpas. Galima padaryti man daugybę užmetimų. Gerai. Jei bus užmetimų, tada pakalbėsimės plačiau, - nusišypsavo Dr. Giedraitis.

- Daktare, dar paskutinis klausimas. Kai kas tvirtina, kad lietuviai daktarai JAV yra pinigtingiau-

sia lietuvių gyventojų grupė, bet labai kukliai tedalyvauja lietuvių visuomeniškame gyvenime. Kaip Jums tatau atrodo? - aš vėl klausiu daktaro Giedraitį.

- Klausimas svarbus, bet ir sunkus, - sako Dr. Giedraitis. Visus reikia raginti ir skatinti į visuomenišką darbą. Reikia raginti ir daktarus. Tingumo ir pasyvumo visur pasitaiko. Būtų nekuiku čia nurodinti. Yra daktarų, kurie per daug išdidžiai (atstumiančiai) giriasi laiko neturėjimu ir nedalyvavimu lietuviškame visuomeniškame gyvenime. Tokį straipsniuką teko skaityti viename lietuviškame dienraštyje. Kita vertus, yra tendencija per daug pervertinti daktarų "turtingumą". Visai yra. Yra ir tokių kad kol užbaigia studijas, kol pradeda praktikuoti, prisidaro tiek skolų, kad visą likusį gyvenimą vos begali išsimokėti. Todėl, kai kada toks per "kruopštus" lietuvių daktarų pajamų skaičiavimas (net per vietas paskaitas!) sukelia įspūdį, kad čia yra šiek tiek pavydo, kad būtų geriau, kad lietuvių daktarų nebūtų. Greičiausia toks įspūdis be pagrindo. Bet ten kur jis atsiranda, daug blogo padaro.

- Ir vis dėlto, - sako Dr. Giedraitis, - gerai daro tie, kurie ne tik lietuviams daktarams, bet ir kitų profesijų lietuviams "bakstelėja" į pašoną, primindami, kad reikia dirbti Lietuvai. Už tai niekas neturi pykti. Juk visų mūsų vienintelis šikslas - kad mūsų vaikai būtų lietuviai ir Lietuva būtų laisva.

- Ačiū "Laisvajai Lietuvai" ir Dr. Sruogai už šią progą pasisakyti, - baigė Dr. Domas Giedraitis.

*****

Naujai sudaryta Londono (Anglijoje) lietuvių tautinių šokių grupė, kuri per trumpą laiką suspėjo labai gerai užstrekenduoti. Pirmoje eilėje iš kairės sėdi šokių grupės vadovė P. NENORTIENĖ ir viduryje stovi (kryžiuoku pažymėta) grupės organizatorė G. PETRAUSKAITĖ.

LAISVOJI LIETUVA

FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.
Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igalotas leidėjas — V. Kačinskas

Redaktorius — A. J. KAULENAS

Redakcinė Kolegija: V. Kačinskas, B. Navickienė
ir K. Radvila.

GARBĖS LEIDĖJAI: J. Bagdanavičius, St.
Jakubickas, dr. K. Liutkus, Br. Macianskis, dr. V. Misiulis,
L. Virbickas

Prenumerata metams \$ 5.
Subscription per year \$ 5

Atskiras numeris 20 c.
20 c. per copy

Jau pats laikas!

Mes daugel ko nematome, ar matydami nedavertiname, nes tie reiškiniai yra pernelyg kasdieniški, įprasti ir nebekelia mums didesnio susidomėjimo. Štai, mūsų priešų bandymai sugriauti mums jau kelinti metai didžiausiomis pastangomis varomi mūsų tarpe, bet mes visa tai tartum pro pirštus praleidžiame. Tiesa, jos atsimuša į mūsų kietą valią išlikti Lietuvos laisvės kovoje, bet kas garantuos, kad tie be paliovos leidžiami nuodai neduos rezultatų? Budrumo stoka kartais sugriauna ir stiprius užsimojimus.

Mus užplūsta komunistų leidžiamas spauda. Tiesiog brukama į mūsų rankas. Turim vietinę komunistinę spaudą. Ji mažiau akliplėšiška bent ta prasme, kad veltui ir brukamai nesiuoti nėjama mums. Atsirado kitas, kadaise buvęs tautinės minties, laikraštis su lygiai ta pačia tema, kaip komunistų "Tėvynės Balsas" — dirbkit su mumis — bendradarbiaukit su okupantu, arba, kitais žodžiais tariant, — klausykitės mūsų pliauškalų (juk pa vergtai tautai nieko mes negalime

nusiųsti!). O mes? Kraipome galvą ir vis neapsisprendžiame... kas daryti... Vis lūkuriuojame!

O reikėtų aštrios akcijos, kad nuodai be jokių kompromisų būtų izoliuoti iš mūsų tarpo. Kaip Dievui ir šėtonui neįmanoma tarnauti, taip neįmanoma rekomenduoti "bendradarbiavimą su okupantu ir kartu skelbti kovą už pavergtųjų laisvę!

Tai turime įsisąmoninti ir padaryti sau išvadą. Jau laikas.

Svyravimas ir "nežinojimas" kas daryti ne tik parodo mūsų patriotinį sužlibimą, bet kartu yra didžiai pavojingas, ypač turint mintyje mūsų jaunąją kartą.

Kovoje už Tėvynės laisvę jokių kompromisų negali būti — kas ne su mumis, kas prieš stovykloje, — demaskuokime ir vykime lauk iš savo aplinkos! Kas pasuko iš laisvės kovų kelio, kas išdavė kenčiančią tautą, — jo valia. Bet mūsų valia ir mūsų ryžtas turi mums diktuoti teisę ir pareigą vyriškai ir kietai tarti visiems išdavikams — kas apleido tautą jos kovoje už laisvę, tas teapleidžia mūsų gretas!

"TAPKIME LIETUVOS LAISVĖS KNYGNEŠIAIS" Čikagos Valdybos kai kurie nariai su svečiais. Iš kairės į dešinę: Ant. Šantaras, Gen. Konsulas Dr. Daužvardis, JAV LB. Centro Valdybos pirmininkas J. Jasaitis, Gr. Mesteikienė, Lietuvos Atstovas Vašingtone J. Kajeckas, LB Tarybos pirmininkas Barzdukas, Alg. J. Kaulėnas ir "Tapkime Lietuvos Laisvės Knygnešiais" Valdybos pirmininkas L. Prapuolenis. Nuotrauka — V. Noreikos

LAISVĖS RAGAVĘ-VERGAIS NEBŪSIM!

Šiais metais Išvežtųjų Minėjimą ruošė Pabaltiečių Komitetas, kuris visais požūrais praėjo gražiai ir sklandžiai, gavęs gerą atgarsį australų spaudoje ir susilaukęs minėjimą žymių valdžios pareigūnų.

Minėjimas buvo pradėtas uždegti vainiko prie Žuvusiųjų Karių paminklo (vainiką uždegė Komiteto pirmininkas Ritenis, latvis), jį nešė dvi tautiniai rūbais pasipuošusios lietuvaitės. Iš čia dalyviai nuėjo į Town Hall kur vyko pats minėjimas, dalyvaujant virš 1.600 žmonių.

Pabaltiečių mišrus chorai sugieda Australijos himną ir atidaromą kalbą pasako Komiteto pirm. Ritenis.

Minėjime šį kartą gausiai dalyvauja apart pabaltiečių ir australijos politikai, Federalinio Parlamento nariai, tiek iš pozicijos ir opozijos partijų, miesto burmistras ir daug kitų kviestų svečių.

Reikia pasakyti, kad tokio masto ir apimties minėjimas pirmą kartą Adelaidėje padaromas. Anksčiau vis buvo pasitenkinama vien meninėmis programomis, atliekamomis tarpusavyje subuvimuose — susirinkimuose. Dabar išėita į žymiai platesnius vandenis ir susilaukta labai gražių atsiliepimų iš vietinės spaudos ir pasakytų žodžių minėjime dalyvavusių australų politikų. Nuopelnas, neabejotinai, reikia atiduoti energingai LB Adelaidės sk. Valdybai, kuri pravedė savo sumanymą, kad tokie minėjimai turi turėti ir politinį bei platesnį aktyvumą.

Pagrindinis kalbėtojas — Federalinės valdžios atstovas Dr. A. J. Forbes (kuris yra užsienių reikalų komisijos vicepirmininkas) savo kalbą pradėjo palygindamas, kad, esą, kada šiandien kitos tautos dešimtimis atgauna savo laisvę, Pabaltis, didžiam gailėsčiui, — mini savo laisvės netekimo sukaktuves... kurios buvo palydėtos žiaurių deportacijų, nekaltų piliečių pasmerktų mirčiai. Australi

jos vyriausybė, anot kalbėtojo, daro šį tą kovoje su komunizmu, — ji nepripažįsta Pabaltijo okupacijos, stiprina savo karines pajėgas, dalyvauja antikomunistiniuose paktuose ir Australijos atstovai prie JTO yra duotas parėdymas visada ir visais atvejais paremti išskylančius JTO laisvės bylas ir kovoti su komunizmo ugdoma imperija bei jos imperializmu. Jis apgailėstavo, kad Afro-Azijos tautos šiandien dar nemoka atskirti sąvokų imperializmo, nes jų supratimu, imperializmas buvo tik baltųjų... Jie nemato naujai augančio komunistinio imperializmo ir jo negali suprasti. Baigdamas pareiškė, kad Australija turi pakankamai pinigų laisvei ginti, jai trūksta tik žmonių — karių.

Po to buvo priimtos atitinkamos rezoliucijos Pabaltijo laisvės kovų reikalais.

Sekė meniškioji dalis, skoningai parengta ir gražiai išpildyta.

Gal tik tektų paminėti vienas disonansas — visų trijų Pabaltijo tautų chorai, deja, negalėjo kartu sigiedoti visų trijų tautų himnų... O vistiek reikėtų, kad tokiais atvejais chorai pasistengtų išmokyti juos, kad kartu jungtiniu sąstatu galėtų juos išpildyti.

Melbourne irgi vyko panašus minėjimas — gražiausiu pasisekimu. Žodžiu, šiais metais Pabaltiečiai pasirodė vertai ir gražiai.

Lietuviai dalyvavo gausiai ačiū Adelaidės LB Apyl. Valdybos energingai propagandai. Reikia džiaugtis, kad pagaliau pabaltiečiai ryžosi savais minėjimais ir savomis rezoliucijomis išieiti į platesnius vandenis, vardan laisvės kovos už pavergtą Pabaltį!

J. ARAS

Jūs atnešėt garbę Lietuvai

Gražiai nusisekusi Taut. Šokių Šventė. Garbė tiems, kurie dirba!

Kai mūsų lietuviškame politiniame gyvenime mėgstame drumzlėmis gyventi ir jas diena iš dienos vis iš naujo pajudinti, pasibarti ir nesustarti, neradami jėgų atsiskirti savų ambicijų ir sukurti Lietuvos vada vimui centrį ir pajėgų dirbti organą, tai mūsų kultūriniam gyvenime tikrai galime rasti paguodos ir pasididžiuoti gražiais pragiedruliais, vie ningo ir gražaus darbo rezultatais, kurie neša garbę mūsų tautai!

Tautinių Šokių Šventė Čikagoje buvo puikiausia demonstracija, ką gali lietuviškoji išeivija padaryti, kai daro su ryžtu, vieningai, pasistačiusi tikslą tarnauti mūsų nelaimingos tautos garbei ir jos laisvinimo propagandinėm pastangom.

Ne vien lietuviai, išvydę marga spalvę šokėjų minią, bet šimtai šio krašto pareigūnų, spaudos atstovų ir visuomenės, kartu su mumis, galėjo didžiulius mūsų tautos reprezentacija, organizuotumu ir valia.

Audringi susirinkusiųjų plojimai dėkojo visiems: vadovams, šokėjams ir organizatoriams, nes ištikrųjų buvo už ką dėkoti!

Tai ne eilinė šventė, — tai jungtinės demonstracija mūsų tautinio susipratimo, atlikta šimtų Lietuvų mylinčių širdžių, paaukojant šiai valandai didelius išteklius energijos, vargo ir triuso, kad Lietuvos vardas su pasididžiavimu skambėtų mūsų širdyse ir svetimųjų lūpose.

Garbė jiems! Kartu ir padėka visos lietuviškos visuomenės, buvusios ir negalėjusios būti šventėje, nes toji šventė buvo visų lietuvių pasididžiavimas.

Didžioji naštos dalis gulė Čikagos organizacinio Komiteto pareigūnams, kurie savo darbą atliko pasigerėtinai gražiai. Jų buvo šimtai, — nuo pirmininkaujančio Komitetui p. B. Nainio, telkiančio finansus p. S. Vidmanto, gražiai su spauda bendradarbiaujančio p. J. Grabausko, Šokių Šventės programos vadovų iki pat pasišventėlio pareigūno, kuris budėjo šventės Komiteto įstaigose, organizavo parengimus, nakvynes ir palakė tvarką pačiame amfiteatre.

Sekančiame numeryje turėsime progos plačiau pasisakyti ir pasige

rėti Tautinių Šokių Šventės vaidais dabar gi tardami visiems šventės organizatoriams, vadovams ir dalyviams širdingiausiai ačiū, tiki-

me, kad jūs triušas nenuėjo veltui — Jūs atnešėt savo pečiais garbę Lietuvai ir pažadint jos vardą keliolikos tūkstančių lūpose! Ačiū! (ab)

Ne komunistų rodomi propagandiniai albumai, ar Narkelūnaitės su Tysliavine rodomos filmos iš Vilniaus ar Kauno pastatų, parodo tikrąjį Lietuvos šių dienų vaizdą, bet šioji lietuviškos provincijos nuotrauka... Išižiūrėkite gerai, — iš jos spindi visa "laimė ir gerovė" komunistinėje baudžiamojoje... Štai, kaip dabar atrodo rusų nualintos Lietuvos kolchozo centro rūmai. Nuotraukoje Pakriaunio dvaro, Obelių valsčiaus, pastatai. Nuotrauka daryta 1962 metų vasarą ir buvo įdėta komunistų žurnale "Švyturys" 1963m. Nr. 8.

Graži mintis — remkime!

Viešuose knygynuose, be knygų valstybine anglų kalba, yra ir svetimų kalbų skyriai, taigi yra ir knygų lietuvių kalba. Deja, knygų skaičius mūsų kalba šiuose knygynuose yra pasigailėtina menkas. Kai kurių kitų tautų, šiaip skaičiumi už mus mažesnių, skyriai dažniausiai prašoka mūsų kalbos skyrių.

ALT Los Angeles skyriui šiuo reikalu susidomėjus ir pradėjus tirti, kodėl mūsų kalba skyriai viešuose knygynuose yra tokie menki, paaiškėjo, kad knygynai neperka lietuviškų knygų ir jų neišstato knygynų lentynose dėl to, kad beveik niekas lietuviškų knygų neprašo ir neskaito.

Knygynų vedėjai yra nurodę, kad daugumo jų turimų lietuviškų knygų niekas nėra pareikalavęs nė karto per 10-15 metų. Kitaip tariant, ir čia kaip ir visame ekonominiame Amerikos gyvenime, paklausa nustato reikalingumą knygynams lietuviškas

knygas pirkti ir išstatyti viešam naudojimui knygynuose.

Lietuviai! Susidomėkite lietuviškomis knygomis viešuose miesto ir apskrities knygynuose. Kviečiame visus lietuvius, vyresniusius, jaunią ir vaikus lankyti knygynų lietuvių kalbos skyrius, imti iš ten knygas lietuvių kalba ir reikalauti naujesnių lietuviškų knygų, nors knygynai jų tuo tarpu ir neturėtų. Atsiminkime, — jeigu atitinkamų knygų daug kas dažnai prašys, tai knygynai jas nupirks iš jiems skiriamų sąmatų, be jokių mūsų aukų.

Tik eikime, spauskim, reikalaukim, patys imkim ir kitus raginkim skaityti knygas lietuvių kalba, ir mūsų skyrius viešuosiuose knygynuose įgis didesnio dėmesio, pagarbos, — ir praturtės gausenėmis ir geresnėmis lietuviškomis knygomis.

Tad visi į viešuosius knygynus reikalauti knygų lietuvių kalba!

Lietuviams išbraukta tautybė

Koplyčia Vašingtone "Šiluvos" vardu, mat lenkai neleidžia naudoti "Aušros Vartų" vardo... Lenkai gali būti patrijotai ir katalikai, - lietuviai... tik katalikai

Jau rašėme, kad lietuvių Tėvų Marijonų Čikagoje leidžiamas anglų kalba žurnalukas "THE MARIAN" pasiskelbė neskelbsias liuanistinių straipsnių. . . Sekančiame "THE MARIAN" nr. (153)šiu metų gegužės - birželio mėn. radakcijos politika ne tik nepasitaisė, bet jie skelbia lietuvių jau. . . nutylėdami lietuvišką kilmę!

Argi (lietuviams) Tėvams Marijonams daugiau nebeegzistuoja lietuvių? Tėra paprasčiausi katalikai,

be tautybės. Kaip šriubai ar vynys, neturintieji tautybės. . . tik priemonės katalikųbei kalnėti?

Lietuvių šventuoju norimas pas-

kelbti arkivyskupas Jurgis Matulaitis ten Tėvų Marijonų pristatomas kaip GEORGE Matulaitis, nei vienu žodžiu neužsimenant jį esant Lietu-

viu. Baisi gėda! Arkivyskupas JURGIS MATULAITIS, jei žinotų, kaip jis piktnaudojamas lietuvių vienuoliu-kunigų. . . gal karste apsisvers

tu. . .
Bet užtai (lietuvių) Tėvai Marijonai garsina "Jasna Gora", lenkų mėnesinį žurnalą, spausdinamą lenkų ir anglų kalbomis. Juodu šriftu duoda jo adresą, pažymėdami, kad: "Jasna Gora" is the popular name of the world-famed Shrine of Our Lady of Czenstochowa in Poland". . .

Kur mūsų Tėvai Marijonai, kovojantieji už Vilniaus Aušros Vartų Mariją? Pasakykite mums, - kodėl ne Vilniaus Aušros Vartų Marija, bet lietuviuose ir pasaulyje nepopuliarios Šiluvos Madona už šimtus tūkstančių dolerių norima įtaisyti Vašingtone? Kodėl? . . . Ogi tik todėl, kad Amerikos lenkai yra ne vien katalikai, bet ir geri lenkai patrijotai! Mes lietuvių galime lengvai išsižadėti savos tautybės ir jos išsiginti, kaip kadaise Petras Kristaus, bet lenkas to niekad nepadarys! Jis net apgina ir neleidžia lietuviams naudoti jo kadaise okupuoto Vilniaus Lietuvos šventovės - AUŠROS VARTŲ MARIJOS vardo. . . nes Vilniaus Aušros Vartų Marija. . . yra lenkų! Pasirodo, lenkai yra geresni patrijotai, nei katalikai. Jiems Vilniaus Marija yra jų - lenkų, o ne kokių nors internacionalinių katalikų, kaip lietuvių.

LIETUVIAI Tėvai Marijonai, grįžkite lietuvių, jei dar galite! Jei nepervėlu, jei jūsų širdys dar neprispildė neapykantos jau smais viskam, kas lietuviška. . . Ginkite lietuvių, savo protėvių gentį, iš kurios ir jūs savo gyvybę esate gavę!

VYT. IETIS

Imkite akmenį. . . kas jaučiatės be nuodėmės

(ATVIRAS LAIŠKAS p. J. MATULIONIUI)

Žurnalui (Kanadoje) "MOTERIS" atsiskaičius patalpinti šį atvirą laišką, autoriui - Gerb. pulkininkui R. LIORMANUI prašant, spausdiname jį "LAISVOJE LIETUVOJE" Redakcija.

"Š. m. sausio-vasario mėn. žurnale "MOTERIS" tilpo Tamstos straipsnis "Vasario šešioliktoji prieš dvidešimt metų Kaune" (iš dienoraščio). Šiame straipsnyje Tamsta metate gilų šešėlių genero-

lui P. Kubiliūniui, kuris aprašomuoju metu ėjo pirmo generalinio tarėjo pareigas.

Tamstos straipsnis įtaigoja mintį, kad visi gen. tarėjai buvę puikūs lietuvių patrijotai, išskyrus gen. Kubiliūną. Ar taip tikrai buvo, negaliu ginčyti. Tuo metu nebuvo Kaune (sėdėjau Tilžės kalėjime), bet gerai pažinodamas gen. Kubiliūną, galiu tvirtinti, kad abejingų lietuviškiems reikalams jis negalėjo pasidaryti. Tai patvirtina ir kiti mano pažįstami, kurie tuo metu gyveno Kaune ir turėjo galimybę stebėti ano meto įvykius. Liet. Enciklopedija, turbūt, teisingiausiai nusako gen. Kubiliūno to meto liniją: "K. visą laiką stengėsi laviruoti tarp griežtų vokiečių reikalavimų ir atkaklaus lietuvių pasipriešinimo."

Žinoma, tarėjų veikloje buvo la-

bai daug kontroversijų. Pogrindis smerkė visus tarėjus, kai šaltėsnėse galvose buvo mintis ne pertempti stygos ir uždelsti laiką. Šios paskutinės taktikos laikėsi ir Kubiliūnas.

Pagaliau norisi pastebėti, kad atsiminimų rašytojai būtų daug mielėsi ir geriau pasitarnautų istorikams, jeigu nenaudotų mūsų politikierių taip pamėgto fariziejinio savęs išaukštinimo metodo (Ačiū Tau, Viešpatie, kad sutvėrei mane geresniu už aną. . .) Šis fariziejizmas darosi ypač koktus, kai niekinami mirę kankinio mirtimi. Gi gen. Kubiliūnas, pirmo bolševikmečio laiku ilgai išsėdėjęs kalėjime, 1945 m. bolševikų agentų buvo pa-

grobtas iš vakarų Vokietijos. Dar 1955, pagal Vakarų pasiekusias žinias, vargo Lubiankos kalėjime, beveik visai apakęs.

Baigiant noriu pastebėti, kad šis žurnalas numeris mane pasiekė gavėnios metu. Metu, kai susikaupę apmąstome Kristaus kančias. Apmąstome ir mūsų brolių kančias Sibire, kalėjimuose. . . Ir tokiu metu man norisi, interpretuojant Didžiuosius Žodžius, paklausti: net tuo atveju, jeigu būtume be nuodėmės, ar išdrįstume į juos mesti akmeniu!?. Pasirodo, išdrįstame.

R. LIORMANAS

LONDONO (Anglijoje) lietuvių choras, vadovaujamas naujojo chorvedžio J. ČERNIAUS. Foto-H. Petrausko

Visų rūšių draudimas

AUTOMOBILIŲ, GYVYBĖS, NELAIMINGŲ ATSTITIKIŲ, GAISRO,

LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS

TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ SAŽININGĄ, PATYRUSĮ IR STROPŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKIMUI IR PARDAVIMUI

JUOZAS BACEVIČIUS

THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS

Bonded member by the National and Chicago Board of Insurance Underwriters.

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave.

Chicago 29, Ill.

Val. kasdien 9-9

PRospect 8-2233

Šešt. ir sekm. 9-5

35-oji tąsa

Stovyklos vadovybė nutarė prašomai talkai paskirti du kovos būrius (kiekvienas mūsų kovos būrys tuo laiku susidėjo iš apie 20 vyrų. Mūsų stovyklos ūkio būrys, kuris rūpinosi maistu, virtuve ir stovyklos sauga: minavimas, sargybos, žvalgyba ir tt. turėjo dabar 26 vyrus, daugiausia septyniolikos ar nesveikuojančius kovotojus. Trečias būrys turėjo likutį, kas pasilikę po atmintino atskilimo ir pasitraukimo iš stovyklos tu vyrų, kurie tragiškai buvo išžudyti tariamųjų partizanų ir neseniai mus apleidusių susižavėjusių amnestija vyrų, ir tas likutis tebuvo. . . 8 kovai tinkami vyrai), paliekant stovyklos apsaugai ūkio ir tą tretįjį "būrį".

Mes dar turėjome laiko pasirengti žygiui, nes šio burliokų kaimo likvidavime turėjo dalyvauti jungtinės ir gan gausios partizanų jėgos, apjungiančios ne vien mūsų valsčiaus ribose esančius kovotojus. Buvo organizuojama pajėga beveik iš viso apskrities, o planų išdirbimui, kovotojų sutraukimui ir pačiam puolimo pravedimui reikėjo laiko. Jis buvo numatomas balandžio pabaigoje ar gegužės pradžioje.

Tuo reikalu Y vienkiemyje (tarpkiško, -60 kilometrų nuo mūsų stovyklos) buvo sušauktas visos Rinktinės kuopų ir atskirai veikiančių būrių vadovybių pasitarimas. (Mūsų stovykla oficialiai vadinosi kuopa, bet tarp mūsų šis vardas nebuvo prigijęs. Jis atsirado tik po nepersonalų pravesių reformų, -apsijungimo visų būrių į centrinę apskrities Rinktinę. Mes, kaip iš pat kovų pradžios, savo dalinius tebevadino "stovykla", kuri savo ruožtu dalinosi į būrius) Mes, likusieji stovykloje turėjome uždavinį suorganizuoti reikiamas žygiui transporto priemones, nes pavasario pažliugę keliai buvo

neįmanomi atlikti žygi naudojant vežimus. Teko visą mūsų mantą: kulksvaidžius, šovinių atsargas, maistą ir "ligoninę" talpinti ant arklų nugarų. Tiek arklų, kad užtektų visiems žygyje dalyvaujantiems vyrams, nebuvo įmanoma suorganizuoti. Ūkininkai buvo nualinti, vieni iš jų nebenerėjo laukti arklų, juos išpardavė, pasilikdami sau po vieną ar du, kuriems jie buvo slenkančio fronto "sumobilizuoti" ir nebegrižo. Pagaliau ne visi ūkininkai ir talkininkavo mums. Vadinas, geriausiu atveju, mes tikėjome savoje apylinkėje sudaryti tik apie 15 arklų "armiją". To mums turėjo pakakti.

Arklų sąrašai buvo sudaryti, sutarta laukti tik įsakymo, o mūsų vadovybė dar vis negrižo iš suvažiavimo.

Aišku, šiose sąlygose, kada stribų ir rusų pareigūnų skaičius diena iš dienos didėjo, ypač miestuose ir didesniuose miesteliuose, judėjimas nebebuvo taip laisvas, kaip prieš metus ar du. Okupantas juntamai dėjo savo geležinę ranką ant pavergtos tautos kaklo, kad pasmaugus jai bile kokią laisvės atgavimo viltį.

Pataikūnų ir atvirų išdavikų skaičius didėjo. Rusas vienus viliojo privilegijomis, kitus gąsdino terorų. Iki šiol ši terorą daugiausia sklei-

dė vadinamos "ekspedicijos" į atskiras vietas. Tai gerai organizuoti ir ginkluoti rusų bei vietinių komunistų išsiveržimai ir provincija, kuri iki to laiko dar tebebuvo grynai partizanų valdžios rankose. Iš viso, iki šių dienų, kaimas ir provincija nerėjo pastovios valdžios, arba, geriau sakant, toji valdžia buvo tokia, kokios norėjo partizanai ir jiems buvo priimtina.

Dabar gi jau ne vienoje vietoje buvo stipriai įsikūrę okupantai, talkinami vietinių išgamų, kurie stiprėjant okupacinei valdžiai, kas kart aukščiau kėlė galvas.

Balandžio viduryje staiga atšala oras ir mes susilaukime vieną naktį net stiprios sniego pūgos. . . Pavasariu norinti alsuoti žemė vėl padengiama baltuoju klimu. . . Tiesa, jis neilgai teišsilaiko, saulutė atkopta ma dangaus skliautais ukrai budino svietą iš miego. . . Bet tas netikėtas sniegas dar labiau subauriam kelius ir kelelius, kurie ne kuriam laikui lieka tiesiog neišvažiuojami ir neišbrendami.

Pagaliau atsiranda namuose ir mūsų vadovybė.

Tai, rodos, buvo balandžio mėn. paskutinės dienos. Įsakymas žygiui yra Jame dalyvaus didelės partizanų jėgos, kaip ir buvo numatoma.

Lietuvos Milžinai

Kovojančios Lietuvos Partizano atsiminimai

IS NETOLIMOS PRAEITIES
Tikrų įvykių apžvalga

Nors vadovybė mums visų planų neatidengia (anksčiau mūsų tarpe nebuvo įpraito naudotis paslaptimis-visi žygiai, užsimojimai, paprastai būdavo visų aptariami, išnagrinėjami ir vykdomi. Bet toji nelemta "amnestija" ir susidariusi po to atmosfera, kada ne vienas iš po nakties dingdavo iš būrių, vertė vadovybę griebtis saugumo ir atsargumo, kad galimi dezertyrai neišneštų nelaukiamų planų), bet mūsų fantazija papildo tai, kas vadovybės nedasakoma: mes eisime ne vien tu burliokų kaimą sunaikinti, bet jungtinės jėgos tęs žygi kaž kur į šiaurę kokiam tai labai svarbiu uždaviniu įvykdyti. Kur buvo tiesa, kas žino. Svarbu kalbėti ir "žinoti". . .

Deja, man toji ugninga ruošos nuotaka buvo svetima: aš buvau išskirtas iš šio žygio. Man buvo atgabentas iš Rinktinės štabo specialus uždavinys (mūsų vadas mane pasirinko jam atlikti, kaip gerai žinantį vietinę aplinką): suimti ir pristatyti į stovyklą mano gimtojo miestelio pradžios mokyklos mokytoją S. V., kuris buvo skubiai reikalingas Rinktinės štabui.

Šis mokytojas, kurio aš nepažinau, nes jis buvo atkeltas į bažnytkaimį tik šią žiemą, buvo kaltinamas dideliu nusikaltimu: jis buvo išdavęs

mirčiai Šakių apskrities partizanų. Kiek, kur kada, - nežinojau. Vadas nesakė, tai irgi buvo paslaptis, kuri mane kiek erzino. . . Žodžiu, buvo gautas iš Suvalkijos veikiančios partizanų Rinktinės prašymas tą mokytoją suimti, išstaryti (tardymui turėjo į mūsų stovyklą atvykti iš mūsų Rinktinės štabo pareigūnai lygiai už savaitės) ir įsitikinus, kad tai tas pats asmuo (čia jis gyvenęs svetima pavarde), vykdančios Suvalkijos Rinktinės teismo sprendimą, jį sušaudyti.

Mano uždavinys buvo toks: suimti ir pristatyti S. V. (būtinai ir pabrėžtinai įsakyme buvo paminėta -gyvų!) ir X kuopos štabą (mūsų stovyklą) ne vėliau gegužės 3 dienos.

Vadas mane išpėjo, kad jis gali būti pavojingas, nes jei jis ištikrų yra tas paleškomas niekšas, pajutęs pavojų, aišku, ginsis visomis įjomis. Reikia pasakyti, kad mes apie jį iki šiol nebuvom girdėję nieko blogo. Tiesa, žinojom, kad bažnytkaimis gavo naują mokytoją, kad jis yra didelis bailys ir pataikūnas, bet jo visa laikysena buvo rami ir nekėlė jokio mums įtarimo.

Jo, kaip jau minėjau, aš nebuvau matęs. Nuo atmintino mano išsiveržimo iš apsuptos mokyklos ir nuo mano motinos ir brolio žuvimo, savo gimtinės bažnytkaimyje aš nebuvau buvęs. Viena, -nebuvo ten mums jokių reikalų, kita vertus, kaž kaip instinktyviai vengiau kelionių į tą pusę. Toji apylinkė man primindavo mano tragiškiausią išgyvenimą ir slenkančios nakties įvykių išsivaduoti. Dabar, kaip pasirodė, turėsiu vėl tas vietas aplankyti. . .

Man buvo gaila, kad esu išskirtas iš šio didelio žygio ir rytus, bet kaž kur širdies gilumoje džiaugiamis, -aš vėl turėsiu progą būti toje mokykloje. . .

Vadas man leido pasirinkti tik vieną talkininką ir aš nedvejodamas

Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

Vienas Londono kolumnistas praneša, kad iš Lietuvos kilęs filmų artistas Laurence Harvey bus pakeltas į riterius. Galimas dalykas, kad nuo to momento, kai jam bus leista vadintis Sir, kiti vadins jį "Laurencu iš Lietuvos".

"Vienybė" seka "Tėvynės Balsu" pėdomis ir daugeliui prenumeratorių siuntinėjama nemokamai. Galima būtų nurodyti ne mažai tokių pavyzdžių, kada prenumerata išsibaigė gerokai prieš 18 ar daugiau mėnesių, skaitytojas kelis kartus perspėjo administraciją, kad laikraščio nesuntintų, o jis vis tiek per jėgą brukamas į pašto dėžutę. Išrodė, kad "Vienybė" pastogėję susisuko sau lizdą labdaringa organizacija. Redaktorė Salomeja Narkeliūnaitė dirba be atlyginimo - iš idėjos, laikraščio savininkė V. Tysliavienė pusbadžiu gyvena, o pati kitus šelpia savo laikraščiu, išmargintu iš "pirmųjų šaltinių" (perkoštų okupanto cenzūros) paimtomis informacijomis.

Komunistų skiepijamo bendradarbiavimo šalininkams ne juokais New Yorke pradeda svilti padai. Organizacijos nebenori išleisti į savo subuvimus remiančius okupanto idėją spaudos atstovus.

New Yorko skyriaus Ramovėnai nesutiko Tysliavienės išleisti į savo parengimą, Lietuvių Prekybos Rūmų New Yorko skyriaus valdybą pasiūlė atvykusiai Tysliavienei grįžti namo, o Žuvusiems dėl Lietuvos Laisvės Paminklui Didžiąjame New Yorko Statyti Komitete norima iš narių tarpo išbraukti S. Narkeliūnaitę, nepaisant VACLOVO ALKSNINIO pirmiau sakytos ilgos gynimo prakalbos... Žodžiu, šalčiaus taktininkai nelabai kur beįsileidžiami ir netoli tas metas, kada iševija visai uždarys jiems duris.

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI-VIENYKITĖS! Komunistinės "Laisvės" redaktoriai, draugiškame pasišnekučiavime su "Vienybe", štai ką rašo: "Vienybė teisingai pastebi... Bet ar Vienybė mano, kad vaduotojai pasitaisys ir liausis melus apie Lietuvą ir jos žmones skleidę? Ne. Jie meluoja, meluoja ir meluos, kadangi iš melo jie lobsta (kol kas). Meluoja apie Tarybų Lietuvą ir lietuvius pranciškoniškai, meluoja marijonai. Meluoja lietuviškieji menševikai, meluja ir fašistai."

Jeigu tokia žmonių masė meluoja, tai kas belieka teisybės paveikslu? Bene draugas Bimba su Mizara ir Narkeliūnaitė su Tysliaviene. Ar nevertėtų jiems susiporuoti sekmingesnei kovai su "melagiais"?

Tarp "Vienybės" ir komunistinės "Laisvės" prasidėjo nebe kultūrinis bet idėjinis bendradarbiavimas... Bimba ir Mizara džiaugsmingai visais "kantais" paremia Tysliavienei ir jos draugę.

Štai keli pavyzdžiai: "Vienybei" pasisakius apie žinomą frontininkų veikėją LEVĄ PRAPUOLENĮ, kad -

"Jeigu kada nors jo kalbos ir yra turėjusios šiekios tokios prasmės, tai dabar jos virto demagogija"... Tuo "Vienybė" pareiškimu labai apsidžiaugė "Laisvė" ir tėviskai pagyrė už tai, kad... "Vienybė pasakė apie Prapuolenį tiesos žodį"... Sutarčinė aiškiausia! Neatsilikio ir "Vilnis"... Ir kaip gi nepatiks "Vienybės" antraštė - "Melo burbulais Lietuva vaduojama"... (!) "Laisvė" džiaugsmingai sušunka - "Vienybė teisingai pastebi"...

Kitas to gražaus bendradarbiavimo pavyzdys:

Parašė "Vienybė" apie "Vyspuko Brizgio pretenzijas į lietuvių palikimą"... Netrukus "Laisvė" persispausdino tą surogatą, girdi:

"Atsiprašydami Vienybę, mes čia paduosime beveik ištiesą to skandalo aprašymą, koks jis tilpo tame laikraštyje"...

Žodžiu, bendradarbiaujama iš peticijos! Belieka tik "Laisvei", "Vienybei", "Vilniai" ir "Tėvynės Balsui" susirikiuoti po viena darbo žmonių apgadinėtojų vėliava ir paskelbti nudevėtą šūkį: "Visų šalių proletarai, vienykitės!"

Kaip iš lietuvių laikraščiuose pasirodžiusių fotografijų matyti, PLB Kultūros Taryba rimtai pradėjo darbą... su nugerimu. Su čerkuotėmis rankose, gražiai susirikiavę matomi prof. Puzinas, Vašeklis, dr. Ostrauskas, Lietuvos Atstovas Kajeckas, prof. Salys, ponis Kajeckienė ir prof. Mačiūnas. Nė vienas iš jų nežinomas, kaip geriau nugeriantis, bet... kaip gi pritraukti pjukus prie kultūrinio darbo, jei neparodysi, kad ir pats moki nugerti... Dabar tokie laikai - nugėrimu prasideda ir baigiasi kultūriniai darbai...

AMERIKOS lietuviai komunistai

vienas kitą nevadina komunistais, bet "pažangiaisiais". Tokį pat terminą naudoja ir okupantų pakalikai Lietuvoje kalbėdami apie komunistus.

Mėnesį JAV viešėjęs rašytojas Marcinkevičius ir doc. Kregždė pasakojosi savo išpūdžius TIESOS korespondentui (geg. 22d. Nr. 118), kad visur kur tik būtų galima, jie susitiktų su "pažangiaisiais" emigrantais. Kadangi visiems žinoma, kad juos pasitiktų, lenktyniaujamos su Mizara, nėrė į areodromą ir "Vienybė" redaktorės Tysliaviene ir Narkeliūnaitė, tai jų terminu tariant, jos irgi yra "pažangios"...

LAPUTĖ IR VARNAS... Laikraščiai rašo, kad naujos JAV politikos planuotojai Bundy ir Rostow yra pasiūlę remti ne pasipriešinimą Sov. Sąjungos kontroliuojamose kraštuose, bet okupantų ten pastatytus komunistinius režimus, kad jie darytųsi daugiau tautiniai ir tuo mažiau nuo Maskvos priklausomi. Tie planai, esą, patylo jau vykdomi, mažinant egzilių laisvinimo komitetus ir griežtai sudraudžiant prieš Castro kovojančius kubiečius...

Vaiku būdamas esu girdėjęs sekančią pasakėlę: pasigavo lapė varną ir nešasi po medžiu jį sudoroti. Kaip paskutinės išsigelbėjimo priemonės, - varnas griebėsi gudybės: - Ką darysi, ką bedarysi su manim tik nedaryk taip, kaip tavo tėvas pa-

Gražiai Čikagoje veikiančio ALVUDO kultūringųjų parengimų šeimininkės, nuolatinės taktininkės Draugijos rengiamų vaikams ir suaugusiems švenčių.

ALVUDas varo didelę ir gilią vagą lietuviybės išlaikyme ir auklėjime pilnutinio žmogaus asmenybės.

Iš kairės: Stakienė, Mačiulienė, Bosisienė, Kirvaitytė, M. Pakalniškytė ir Širvinskienė.

darė mano mamai, - maldauja varnas...

- O ką jis padarė tavo mamai? - susidomėjo lapė.

- Baisu, oi baisu pasakyti, - dejuoja varnas, - jis įkišo vargšę mano mamą į statinę kiauru dugnu ir paritino nuo aukšto kalno... ir ta statinė su mano mama bildėjo... dundėjo pakalėn; išlakstė jai plunksnelės ir kauliukai išbryėjo... o mėšą tavo tėvas taip ir suvalgė po ana pušim.

Patiko lapei šis planas. Užsiritino statinę ant kalno, įkišo jai pagautą varną ir visa jėga pastūmė į pakalnę.

Vos kelis apsisukimus statinė tepadarė, - varnas gražiausiai iš jos išskrido ir nuplasnojo pušyno link...

Sekant šia pasakėle, vargšui Chruščiovui prieš Bundy ir Rostow planus belieka tik pasakyti:

- Ką darysit, ką bedarysit, tik nestiprinkit komunistinių režimų mano kontroliuojamuose kraštuose, ten stiprėjęs komunistinis nacionalizmas mane pražudys...

Pasakėčios ir lieka pasakėčiomis, bet kada jomis grindžiama didelės valstybės užsienio politika... čia jau menki juokai.

OKUPANTO leidžiamas ir užsienio lietuviams nemokamai brukamas "Tėvynės Balsas" Nr. 42 persispausdino iš "Tiesos" neva Motiejaus ir Jozefinos Bertašių, kurie iš Floridos buvo nuvykę į okupuotą Lietuvą,

laišką, kuriame tarp kitko rašoma: "... Užsienyje gyveną lietuviai, norėdami išvengti nutautėjimo pavojaus, turi nuolat palaikyti ryšį su savo Tėvyne. Tiek apsilankymais joje, tiek skaitydami jos spaudą, tiek klau sydami jos radiją."

Taip tai taip, bet nuvažiuoti leidžiama (ir tai tik parinktiems, ne visiems!) tik į miestus, dažniausia į Vilnių. Laisvas judėjimas negalimas. Spauda yra tik okupantų ir tik jiems tarnauja, radijas irgi tik okupanto. Tai koks čia gali būti "bendradarbiavimas"?

NESTEBĖTINA, kad Girkalnės, Šalčiaus artimas draugas, "Vienybės" skiltyse beria komunistinę propagandą. Juodu, matyti, pasiskirstė pareigomis: vienas rašo "Vienybei" o antras - "Laisvei", bet abu tarnauja tam pačiam ponui - rusui okupantui.

Girkalnės kartais net pralenkia savo partietį ir nesidrovi parašyti, kad: "Konkrečioji veikloja čia ypač geru žodžiu minėtinas L. Kapočius"

Kaip žinome, minimas Kapočius buvo rusų Vašingtono ambasadoje "sekretoriumi", tai išsigimęs lietuvis, nuėjęs tėvynės pavergėjo tarnybom. Kaip matome, "Vienybė" jam turi komplimentą - jis "geru žodžiu minėtinas"... Už ką? Keista, net lietuvių tautos išgamos "Vienybės" skiltyse randa sau pagyros žodžių...

pasirinkau Perkūną. Mes su juo dabar buvom artimiausi draugai, susigyvenę iki kaulų ir kraujo. Žinau, pė jį buvo irgi tas pats noras dalyvauti žygyje, bet šio uždavinio skubus atlikimas irgi buvo reikšmingas. Jis sutiko.

Turėjome maž daug savaitę laiko šio įsakymo įvykdymui.

Tą naktį su vadu prakalbėjome kur ne iki vidurnakčio. Jis man davė ke liolika pasiūlymų, kaip tą žygį atlikti, bet galutiną sprendimą paliko mano rankose. Aišku, aš geriau už jį žinojau kiekvieną smulkmeną, kiekvieną namą, mokyklos išdėstymą ir kitas reikiamas žinias.

Vado (žinoma ir rinktinės štabo) buvo pageidavimas, kad suėmimas būtų atliktas galimai paslaptinčiau, kad nesukėlus jokio įtarimo dėl mokytojo dingimo, kad jis buvo partizanų suimtas. Telioka, jei galima, paslaptimi vietiniams gyventojams. Mokytojas dingo... gal išvyko, gal pabėgo... gal pasislėpė. Tęspeliuja.

Žinoma, vadas perspėjo, - jei nebus kitos išieities, jei jis pasipriešins - nerizikuok sava gyvybe - nedėk nieką vietoje!

Po poros dienų mūsų abu būriai išžygiuoja į rytus...

Stovykla lieka apytuštė, o aš laukiu mūsų ryšininko iš bažnytkaimio, kuris turi šiandien ar ryt atvykti pasikalbėjimui pas mus.

Man reikalingos kai kurios smulkmenos: kur šis viengungis mokytojas pietauja, ar dažnai apleidžia mokyklą, pas ką svečiuojasi ir tt.

Mūsų tarpininkas-ryšininkas atvyksta dar tą pačią dieną. Išsikalbame. Jam aš nesakau mūsų uždavinio bet išklausinėju apie visus bažnytkaimio gyventojus, kartu ir apie tą mokytoją, kad jis nesuprastų kam ir kodėl ruošinama pirtis. Jo žinios man neduoda pakankamos orientacijos, išskyrus tai, kad gegužės 1 dienos pro-

ga visos valsčiaus mokyklos turi atvaryti vaikus į valsčiaus miestelį... paradui! Iki šiol bolševikai to nedarydavo. Toji žinia man sukelia galmybę išnaudoti šią bolševikinę šventę uždavinio atlikimui.

Vaikai iš bažnytkaimio bus gabenami vežimais į miestelį, esą, jau ir pastotės užsakytos...

Pasikalbame dar apie šį bei tą. Jam išvykus, turiu ilgesnį pasitarimą su Perkūnu.

Mūsų supratimu, geriausias būdas jį sutikti ir netikėtai užklupti - laukti jo mokykloje, jo bute, sugrįžtant iš to parado. Mes skaičiavome, kad tas paradas negali per ilgai užsitęsti, nes vaikus teks gabenti namo dar su šviesa, vadinasi, kartu ir abu mokytojai turi grįžti namo. Mokykla, po mano motinos žuvimo, neturėjo mokykloje gyvenančios sargienės ir švarą palaikė kita moteriškė, kuri gyveno netoli bažnytelės. Vadinasi, jiems išvykus į parada, mokykloje nebus likę nei gyvos dūšios ir mums įėjimas ir pasirengimas jį sutikti susidaro labai parankus.

Gegužės 1-oji, kaip tyčia, išaušta gražiausia diena! Gan šilta, saulė žeme riedinėja...

Mes, norėdami stebėti mokyklos išvažiavimą į "paradą", anksti išsirengiame žygiui į bažnytkaimį, kad tikrai išitinkimus, jog ten kartu su visais išvažiuoja ir tas mokytojas.

Saulė tik ką patekėjusi. Dangus blaivus, nei debesėlio... Jokie vėjelio, tikrai šventiška aplinka ramioje miško aplinkoje. Mes neskubėdami einame taktais ir mažai tarpusavyje tesikalbame, manau, kiekvienas giliai išjaučiąs tą ramų pavasario grožį miške...

Man gimsta noras aplankyti mano motinos ir brolio kapus. Jie mums kiek iškelio, bet laiko mes turime. Sutariame, kad jis manęs palauks kapinėtėse, o aš išsukiu iš kelio ap-

lankymui slaptųjų partizanų kapinaičių, kuriose ilsisi mano brangieji.

Pasuku miško takais. Jie man žinomi, kaip pats mūsų bunkeris...

Pasiekiu miško pakraštį. Čia mažoje antkalmėje mūsų brolių kapai... Tik įgudusi akis gali atskirti mažus kupstelius, po kuriais ilsisi Lietuvos laisvės kovotojai ar jų artimieji... Jokio kito ženklų, kuris rodytų čia esant kapus. Jokio kryželio, jokio parašo. Aš žinau kur yra mano brangiųjų kapeliai, - jie ten po plačiašakė egle...

Graudu man širdyje ir kaž koks keistas gniužulys spaudžia gerklę... Pasijuntu toks vienišas, taip apleistas... Suklumpu prie tų mano brangiųjų kapų ir bandau melstis, bet mano malda nesklandi... Akyse matau praviras duris... dulkių kamulius ir ten mano brolių laikantį glėbyje motiną... Jie abu taip kruvini... O man ausyse, lygiai kaip tada, skamba baisūs granatų sprogamai... - Ginkis!... Aš girdžiu tą balsą ir dabar, sakyta man miršančio brolio lūpomis... Man atrodo, kad aš atsa kau jam... "Aš ginuos... Ir glaudžiuosi prie šaltai drėgnos žemės, tartum norėdamas dar kartą prisiglausti prie jų mylinčios širdies, kuri dabar yra dengiama mūsų tėvynės žemelės... Aš verkiu... ir pro ašaras matau tą balsų vaizdą turgavietės aikštėje... Mano motina ir brolis puosniai prižiūri prieš arkliai risti barjero... Tada aš pakėliau savo rankose motiną... Ji buvo tokia lengva... Labai lengva ir mažytė... Atrodo, kad ir dabar aš ją tebejuntu savose rankose... Bandau išsivaduoti iš tų slogių minčių... Glostau nušiuropusią žolę ir galvoju, kad ji vėl kada nors, ir netrukus, sužels žaliu kilimu papuošdama tuos mielus man kapus... Kiek aprimstu.

Dairausi... Čia visa eilė kapų... Jų čia jau yra gerokai virš 20... Vienus

iš jų aš pažinojau, kitų ne. Bet jie visi man taip artimi ir taip atrodo dar neseniai išsi skyrę iš kovojančių eilių...

O kaž kur ten giliai, giliai pasąmone mane tebekartoja brolio balsas: g i n k i s... Ginkis!

Aš jokių dovanų jiems neturiu... Nulaužiu mažiukę eglės šakelę ir guldau ant sausos jų kapų žolės, o manoji širdis kartoja... Aš myliu jus abu...

Saulė jau gerokai pakilus ir net bando šildyti pečius... Aš grįžtu atgal prie savojo draugžio ir bažnytkaimio kapinaitės.

Čia viskas taip sava, taip žinoma. Juk čia prabėgo mano visa jaunystė, čia visur aplink buvo kadaise žaista su draugais ir kiekvienas krūmas ar medelis man primena šimtus mažų įvykių, taip maloniai kutenantų atsiminimų jausmus...

Pasiekęs miško pakraštį, senu papratimu, sustoju ir kurį laiką stebiu aplinką. Prieš mane kapinaitės ir plačiai išsidriekę laukai... Ten tolu moje bažnytkaimis, kiek arčiau upelis bevingiuojas į ežero pusę. Jokios gyvos dvasios, vien saulės spindulius besimaudantieji mano gimtinės laukai...

Pamažiau einu kapinaičių link. Čia randu savo draugų belaukiantį manęs.

Iš šios pozicijos mes turime matyti pravažiuojančią "procesiją" Lietuvos vaikų, per prievartą vežamų į okupantų džiaugsmingą šventę...

Laukimas nėra nuobodus, - kūnas mėgsta atgimstančios pavasario šilimai saulėtės spindulius ir mes šu tysome saulės atokaitoje, visu kūnu gerdami malonius ir kutenantus saulėtus spindulius...

Pagaliau pamatome iš bažnytkaimio išvažiuojančią vežimų vartinę... Sekdami žiūronais nustatome, kad viename iš vežimų yra ir mūsų ste-

bimas mokytojas... Arkliai iškaišyti raudonais popieriais, lygiai kaip ir vežimai, dviejuose vežimuose iškeltos raudonos vėliavos... "Laimin goji" gurgulio pamažu slenka mums iš akių ir pagaliau dingsta kelio pasisukime...

Mūsų apskaičiavimu, mes turime mažiausiai penkis valandas iki jie sugrįš iš tos "šventės". Nutariame, kad mes turime dabar išbrauti iš mokyklą, padaryti mokytojo daiktuose kratą (taip buvo mums įsakyta Rinktinės įsakyme) ir ten laukti jo atsiradimo.

Miestelyje nesimato jokios gyvos dūšios, bet mes atsargumo dėliai neiname keliu, bet pasukame į paklu nes... Lygiai tuo pačiu keliu, kurio aš tada kartu su Sereika apleidome bažnytkaimį, po mano pirmojo susirė mimo su bolševikais.

Šiek tiek dengiami upelio krantuose augančių medžių, mes pamažu artėjame į mokyklos kiemą, kuris irgi siekia to paties upelio krantus.

Mokyklos kiemas tuščias, tik priretas raudonais popiergalvių likučiais, kurie nubirėjo bepuošiant arkliai ir vežimus nauja kruvina bolševikine spalva... Mes čia išbūname gerokai virš pusvalandžio ir tik įsitikinę, kad tikrai nieko aplinkoje, nei kieme, nei pačioje mokykloje, nėra, pamažu slenkame arčiau mokyklos kiemo durų...

Viadėlio keistas jaus mas apvaldo žmogų, kai po tiek laiko artėji į buvusį tau didelių įvykių vietą... Čia juk buvo mano sukovota pirmoji kova su okupantu...

Kiemo durys uždarytos. Eiti ir bėdyti priešakines duris būtų per pavojinga, antra vertus, aišku, ir jos bus užrakintos. Įėjimą į mokyklą reikia daryti kitais keliais - bandome langus.

BUS DAUGIAU

KODĖL PREZ. KENNEDY TAIP SKUBĖJO EUROPON ? (Tęsa iš 1 pusl.)

pos likimas neišvengiamai apspręstų ir šio krašto likimą. Tačiau, kaip Amerika yra visokių galimybių kraštas, tiek jos politika yra visokių... netikėtumu vingiuose... Štai, įsidėmėkime, - kai kuri Amerikos spauda jau puola prez. Kennedy už jo dūtas V. Vokietijai saugumo pažadus ir kaltina, kad jis tuo peržengęs savo kompetencijų ribas. Vadinasi, ir šiame krašte yra šiandien kitaip galvojančių Europos gynyboje reikalais...

Beto, vokiečiai labai norėjo išgirsti iš prez. Kennedy kas yra daroma ir kas ateityje yra numatoma daryti Vokietijos sujungimo reikalu. Bet tie klausimai veikia nieko ryškesnio nesulaukė, nors ne tik vokiečiai, bet ir milijonai pavergtųjų būkštava, kad Amerika susižavėjusi Maskvos "taikos" giesmę jau aiškiai su-

ka savo politikos vairą nuolaidų keliu... Visko gali būti su ta Amerikos politika, kuri iki šiol kaiteliojosi kaip pavasario vėjelis, - štai vieną dieną ima ir pripažįsta rytų Europoje status quo, tuo užantspauduodama pavergtųjų likimą.

Pagalčiau ką reiškia prez. Kennedy Berlyno gėdos sienos vizitas be Adenauerio? Tatali gali būti labai reikšminga... Ar tuo nenorėta duoti suprasti ponui Chruščiovui, kad Amerikos vyriausybė nebūtina pritaria Adenauerio politikai?.. O ypač Vokietijos sujungimo klausimu. Ar prez. Kennedy tuo tik nenori pabrėžti, kad jis yra linkęs ir gali dėtis ir spręsti Vokietijos klausimą vienas, be patarėjų iš laisvųjų Vakarų?

Kaip žinome, šioje savo kelionėje prez. Kennedy demonstratyviai aplenkė Prancūziją... Sakoma, kad jis nebuvęs pakviestas aplankyti Paryžių... Kaip ten bebūtų, bet yra gan aišku, kad tarp sąjungininkų ir NATO narių yra atsiradęs gan gilus plyšys. Laisvojo pasaulio tatali negali džiuginti. Tuo tikrai džiaugiasi tik Maskva.

Aplenkė prez. Kennedy ir Portugaliją, į kurią prez. Salazar jį tikrai buvo pakvietęs, parodyta, kad nėra sklandumo ir tarp šių kraštų. Ame-

rika veda nepalankią politiką Portugalijai Angolos ir Mozambiko kolonijų klausimu. Portugalija iš savo pusės stato žymiai didesnius reikalavimus Amerikai už karines bazes Azoruose. Arčiau pažvelgus gan ryškiai matosi, kad Amerika mažai beturi draugų ir sąjungininkų su kuriais jos santykiai tikrai būtų nuoširdūs ir sklandūs, jei ne dabartinė jos politinė linija, - pataikavimas rusams ir bile kuria kaina siekimas "sugyvenimo".

Jau ir patys Vašingtono politiniai sluogsniai mato, kad ne vien Prancūzija su Vokietija, bet ir kiti laisvojo pasaulio kraštai nori atsipalaiduoti nuo Amerikos vadovavimo.

Pasirodo, visi klastingą komunistų politiką geriau pažįsta ir supranta, nei Amerikos vyriausybė. Visi junta, kad dabartinis Amerikos pradėtas glėbėsčiavimasis su raudonąja meška ne tik nieko gero laisvam pasauliui neduos, bet priešingai, - yra labai ir labai pavojingas. To neįjunta tik... Amerika!

Prezidentui Kennedy jo patarėjų įpiršta taip vadinamoji "taikos strategija" neva rytų-vakarų įtampai su mažinti, yra aiškus Maskvos laimėjimas šaltajame kare...

Prof. Vl. JAKUBĖNAS "Šokėjų eisenos" maršo kūrybos metu. Maršas buvo išpildytas Taut. Šokių Šventėje. Nuotrauka - J. Grabausko

REAL ESTATE

CLARENDON HILLS- BY OWNER
329 - 68 Place
3 Bedrm. brick ranch house. Fully finished bsmt. 6½ yrs. old. Breezeway, Lge. 2 car gar. ½ acre. Many extras. Good transp. Bargain.
FAculty 3-9091

KAS YRA LAIMĖ ?

J. MIŠKINIS

Jeį paklaustumė išminčių, kas yra laimė, tai, jei jis atvirai ir nuoširdžiai kalbėtų, greičiausia, atsakytų - n e ž i n a u . Tiesa, skaitydami ar klausydami išminčių kalbų apie laimę, išgirstame įvairiausių apibrėžimų. Tačiau tie apibrėžimai būtų gan skirtingi ir nevienodi. Vadinasi, laimės aptarimas priklauso nuo to, kokiu požiūriu ją nagrinėja autorius.

Mistikos tvirtina, kad laimė tai dvasinio stovio giedra, atseit, laimingas tas, kuris dvasioje patenkintas są esama būtimi. Materialistas laimę aptars, kaip medžiaginės gerovės pilnumą. Pesimistas ironiškai nusišypso dėl tariamos laimės aptarimų ir sakys, kad jos nėra ir negali būti, kad visos kalbos apie laimę yra tik svajonės... O religijos atstovas pasakys, kad yra laimė, bet tik ne šioje žemėje, nes žemė yra vien kančių ir ašarų pakalnė...

LAIMĖS NEPASVERSI

Tie visi pareiškimai gali būti kartu teisingi ir klaidingi. Teisingi dėl to, kad teoretiškai suprantant absoliu čios laimės nėra. Kitu požiūriu, laimė - tai nėra koks nors vientisas diktas, kurio svaras ar kilogramas galėtų žmonijai ar paskirą žmogų padaryti laimingu.

Neveltui sakoma, kad žmonija yra įvairesnė už pievų ir laukų gėles. Viena gėlė, savo lapais ir žiedais mums rodo esanti laiminga augdama drėgnoje žemėje, kita - sausame kalnelyje. Bet pabandykime jas persodinti ir abi bus nelaimingos. Štai kur jų laimės paslaptis. O kiekvienas žmogus yra sau pasaulis. Pasaulis mažas ir kartu labai didelis bei sudėtingas. Todėl ir vienodo laimės aptarimo bei masto nustatyti negalime.

SVEIKA DVASIA SVEIKAME KŪNE
Žmonija gyvena ne kaž kokiomis atitrauktomis teorijomis, bet labai konkrečiu ir praktišku gyvenimu. Tiesa, žmogaus dvasia nerami, daugiano rė, daug siekianti ir mažai prie ko apsisotjanti. Bet vistiek, pripažinkime, ji labai prisitaiko prie savo apvalkalo - kūno. Todėl ir sakoma - sveika dvasia sveikame kūne. Atsimintina, kad dažniausia sukropjėliai kūnu nebūna patenkinti dvasioj tiek, kiek sveikieji. Tad ir suprantama, kad kūno gerovė yra viena iš ieškomos laimės šaltinių. Daug kas tvirtina, kad paneigus bet kurią žemišką laimę būtų lygu savižudybei. Tada, kai žmogus netenka vilties sulaukti geresnio gyvenimo nei jis turi, prasideda jo mardėjimas. Imant dalyką visuomenine plotme, reikėtų visokios pažangos sustojimą - civilizacijos bei kultūros mirtį.

Kiekvienas, kuris gimė protingu žmogumi, tas nuo pat savo jaunystės dienų svajoja ir tiki laime. Nesvarbu kur kas tą laimę mato ir kaip jos siekia. Jei tik jo troškimai išsipildo, jei tik praktiškai savo likimu yra patenkintas - laimę jau yra suradęs. Jei pasakiškos laimės ir nėra, tai gyvenimišką laimę žmogus gali surasti, jei tik jos ieško. Žinoma, jos ieškant neužtenka svajonių, bet reikia rimto noro, pasitikėjimo savimi, ryžto - valingumo ir aktyvumo.

KAS SIEKIA - TAS RANDA

Štai ką sako rašytojas S. W. Mardens: "Kas sėja nepasiekimo, netur to mintis, tas niekad nepiaus pasisekimo ir laimės grūdų, kaip nepiauna ūkininkas kviečių, pasėjęs dirvoje usnis".

Taigi, nepasitikėjimas yra toji beprasmė našta, kuri laikui bėgant vis sunkėja, kol galutinai sužlugdo tą, kas ją nešasi... Tokių našatų kankiniai visakeriopai yra panašūs į elgetas, kurių galvosėną poetas Putinas šiaip aptaria:

Nežinai, kame nakvosi,
kur sustosi, nežinai.
Tik ant nugaros tą krepšį
vilksi, neši amžinai.

Bet visa žmonijos laimė glūdi tame, kad bevilčių žmonių yra mažuma. Daugiau yra tokių, kurie savo laime tiki, jos siekia ir ją randa. Ir jų pasiektais laimėjimais dažnai gyvena

ir tie, kurie neturi valios ir ryžto laimės siekti.

Darbas viską nugalai ir kepti karveliai patys į burną nelekia, - sako žmonių išmintis.

Didelės daugumos laimingųjų žmonių gyvenimo aprašymai mums sako, kad kelias kuriuo jie pradėjo eiti, nebuvo rožėmis klotas. Atvirksčiai, - jie turėjo nugalėti kliūtis, turėjo turėti daug drąsos ir ryžto, kaip toje Bi-liūno pasakoje apie laimės žiburį...

*****

REAL ESTATE

BY OWNER-OP. HOUSE SUN. 12-5
3409 West 54 Street. 5 Rms. 2 bedrm. brk. tile bath and kit. Full bsmt Forced air oil ht. 436-3599

Housekeeping MAIDS

Age 25 to 40
Experienced Preferred
Good Salary
150 Beds
Chicago
Osteopathic Hospital
5200 SO. ELLIS
DO 3-6800, EXT. 429
L. BENSON

CHEMISTS and ENGINEERS

Your future in PLASTICS... is with

PLASTICS DIVISION

ALLIED CHEMICAL CORPORATION'S PLASTICS DIVISION

offers excellent opportunities in meeting the challenge of today's needs in the Plastics industry. Engineers and Chemists with 2-10 years experience in molding and extrusion technology; thermosetting molding compounds; polymer synthesis; and/or physical and mechanical characterization of polymers... can find a rewarding future in the

PLASTICS DIVISION

Modern research facilities, located in suburban Morristown, New Jersey, afford unique opportunities for professional and personal development.

To arrange convenient interview, send resume in confidence to Supervisor of Technical Personnel

Plastic Division

ALLIED CHEMICAL CORP.

P. O. Box 70

Morristown, New Jersey

SIUNTINIAI | LIETUVĄ IR KITUS KRAŠTUS
LICENCIJUOTA LIETUVIŲ FIRMA

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. CA 5-1864

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2439 West 69 St. WA 5-2737

E. ŽUKAUSKAS

Didelis pasirinkimas medžiagų kostiumams, suknelėms, skarelėms, odos ir kitų prekių!

LUDVIKO

MAISTO KRAUTUVĖ

828 West 31 St.

ŠVIETIAUSIAS MAISTAS - PIENAS,
MĖSA IR VISA KITA, KAS REIKALIN
GA ŠEIMININKAI! MANDAGUS PATAR-
NAVIMAS LIETUVIŠKOJE PREKYBOJE.

Tel-326-1140

KRAUTUVĖ ATIDARYTA NUO 7 iki 7
ir Sekmadieniais nuo 9 iki 2.

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kainuoja:

CHEV., FORD, PLYM.	\$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STUD., RAMBLER, BUICK	\$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON	\$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD	\$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC	\$19.95

Žemos kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pilnas hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindrai, vamzdžiai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais.

Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

YRA IR SKAISČIŲ PRAGIEDRULIŲ

Nuostabi 8 metų menininkė Rasutė Arbaite. Pasigerėtinas jaunimo pasirodymas. Pagarba O Razutienei

Kalifornijos korespondentų aprašyta 1963 mokslo metų pabaigos jaunimo šventė Los Angeles, vykusio šv. Kazimiero parapijos salėje, prašosi papildymų, išryškinant kai kuriuos asmenis.

Dėmesį noriu atkreipti į ten vykusios ar tik ne jauniausios lietuvių dailininkės RASUTĖS ARBAITĖS, 8 metų amžiaus, paveikslų parodą.

"Draugo" jaunimo skyrelyje "Tėvynės Žvaigždutė" bei kitoje mažiesiems spaudoje, nuolatos spausdinama jaunimėlio piešinių. Nemaža buvo spausdinta ir Rasutės. Vienų geresni, kitų silpnesni. Vaikučiai visokių dalykėlių pripaišo.

Nemaža Rasutės paveikslukų mažiau svečiuodamasis jų namuose. Rasutės tėvelis pilnu nuoširdumu juos rodydavo, paaiškindamas, pasakodamas vardus. Ir mamytė sakydavo, kad Rasutė į meno pasaulį labiausiai skatina tėvelis.

Paveikslėliuose nieko išskirtino nematydavau. Jaunos, gabios mergaitės piešiniai, ir tiek. Buvo įdomių, bet neišsiskiriančių.

Nieko geresnio nesitikėjau pamatyti rengtoje Rasutės paveikslų parodėje. Bet juos apžiūrėjęs nustebau: čia ne tie kūdikiški piešinėliai, ne tie pabraukymai, bet visiškai kas kita. Anksčiau nematyti.

Per maža sakyti, kad jie nupaišyti, pagal menininko amžių, gerai; maža sakyti, kad juose matomas gabumas; maža sakyti, kad jaunoji mergaitė, jei neapleis meno, galinti būti didele dailininke.

Ten jos išstatyta virš 20 spalvotų, nemažo formato paveikslų, yra nuostabi. Gal daugiau negu talentas. Iš-tisa eilė modernių dailininkų galėtų pasimokyti iš Rasutės.

Kuo jos paveikslai taip išsiskiria? Visų pirma: fantazija. Dideliu, nieko nesekamu, originalumu. Įdomiu ir gražiu spalvų valdymu. Paveikslų kompozicija. Šešėlių žaismingumu pa-

veiksle. Juos nori stebėti, ir juo ilgiau žiūri, tuo daugiau pamatai, sugauni vaizdą, junti nuotaiką. Mažiausiai keletas paveikslų yra tarsi poezija. Sakysime, "Džiaugsmas" (Nr. 8) arba "Kapinės" (Nr. 11) pilnas mistinio paslaptinumo, platybės, lyg dvasių su vėlėmis pasivaikščiavimo. Jie nėra kopijos ar nevykę atvirukų perpašymai. Pas Rasutę viskas originalu, lengvame spalvų žaismingume daug pasakoma. Keletas jos paveikslų pilnai tiktų pasikabinti salonuose greta šiandien žinomų dailininkų kūrinių.

Rasutės Arbaite's vaizduotė nuostabi, daugybe laiptų viršijanti tolygaus amžiaus gabius jaunuosius, kuriuos dedama viltis, kuriems, esą, mokslas institutuose pravers didžias galimybes. Bijausi tik, kad pašymo ar meno mokytojai, besistengdami savo žinias paskleisti jaunutei menininkei, ją gali išmušti iš kūrybinio kelio. Meno mokytojai, dažnokai, yra eiliniai meniškų dalykų teoretikai, prie meno norintieji eiti pagal tam tikras, standartinės, taisykles.

Anksčiau ar vėliau dėl jos kūrybos pasisakys ir mūsų meno žinovai. Meno kritikai. Ir užsieniečiai.

Rasutės tėvelis man paminėjo, kad Rasutė jokia būdu nesutinka įdėti nors vieną tašką prieš jos valią. Viską daro iš galvos, fantazijos, vaizduotės. Nenori patarimų.

Mažutis, bet labai kietas prašymas: nenorėčiau, kad šią mano nuomonę, taip nuoširdžiai, Rasutė dabar sužino baigusi aukštuosius mokslus, nesvarbu kokie jie būtų. Tada aiškiai bus matyti, kiek suklydau, ar kiek teisingas buvau.

PUIKUS JAUNIMO PASIRODYMAS

Iš daugybės jaunųjų, pasirodžiusių šioje šventėje, visų karštus plojimus patraukė muz. A. NARBUTO trys vaikučiai, vienas už kitą mažesni, kurių

Algirdas Gustaitis

mažasis pupos didumo, jaunieji Narbutai: Vygis, Virgis, Rimas padainavo trijo patrijotiškų dainų: "Vežė mane iš namų", "Nurimk, sesut" ir dar vieną bysui. Ne vienam išspaudė ašaras.

Pasirodė eilė komp. Br. BUDRIŪNO muzikos mokinių. Išsiskyrė Algis Aras. Puiki, veržli jėga. Galimybė išauginti pianistą-virtuozą. Algis kasdien namuose skambina, kaip nar sakė, apie pusvalandį, nedaugiau valandos. Ar tiek nedaug dirbdamas ilgai jis išsilaikys vien savo talentu? Girdėjau, jo tėveliai linkę sūnelį pakreipti praktiškesnėn, ne pianisto, profesijon. Gal tada jaunąjį Arą pradės traukti kitos mintys, kiti norai. Po kiek laiko žiūrovai nustos šaukti ovacijas. Lietuviai bus nustoję gal labai didelio menininko, bet išsigiję

neblogą kokių aklų žarnų piaustytąją. Gydytoją, inžinierių. Kas praktiščiau...

Ar tik nepanašiai bus su Jonu Skirium, kiek vyresniu, taip pat neabejotinų gabumų pianistu. Prieš keletą metų jaunasis Jonas Skirius žiūrovuose sukeldavo tikras ovacijas. (J. Skirius ir A. Aras yra skambinę amerikiečių televizijoje). Kas žino, ar nebus pasukta praktiškesnėn profesijon. Dar keli metai, ir žinosime.

PAGARBA ONAI RAZUTIENEI

O. Razutienė Los Angeles lietuvių jaunimu nepaprastai rūpinasi, jam labai daug dirba, aukojasi. Jinai juos moko mokykloje, jinai diriguoja didelį jaunimo chorą, jinai turi dvi tautinių šokių grupes, jinai režisuoja, jinai globoja ir auklėja toli nuo bočių žemės Lietuvos augantį jaunimą, mo ko lietuvių kalbos, rašto, dainų, šokių, žaidimų, Lietuvos meilės, lietuviškų papročių, meilės lietuviui ir viskam kas lietuviška.

Esu linkęs manyti, kad nei vienoje

kitoje lietuvių kolonijoje nėra daugiau, mieliau, sėkmingiau dirbančios lietuviškos jaunomenės labui, kaip p. Ona Razutienė. Ji tikras pastidžiavimas ir pagoda Kalifornijos lietuviškai kolonijai. Jos buvę auklėtiniai dabar jau jaunimo vadovai, jau yra baigusieji universitetus ir vis tebedirbančių lietuviškiems reikalams Didele dalimi tai vis p. O. Razgutienės nuopelnas. Daugybę gražių žodžių pasakytų šimtai lietuviškų šeimų, kurių sūnelius, dukreles ji stengėsi išsaugoti lietuvių tautai. Ir jei ji nebus palikta vieniša toje didelėje sunkioje kovoje, jeigu jai talkins to jaunimėlio tėveliai ir lietuviškose dainose apdainuotos patriotės lietuviškos motinos, - užaugęs jaunimas liks mūsų tautoje.

Didelė ir nuoširdi pagarba p. Razutienei. Tegul likimas Jus laimina ilgą amžiumi, gera sveikata, tai naują Los Angeles lietuvių kolonijai dar ilgai, ilgai jusime.

KRISTIJONO DONELAIČIO Lit. Mokyklos Čikagoj Vedėjas

JULIUS ŠIRKA mokslo metų užbaigimo programos meninėje dalyje supažindina tėvelius ir svečius su "Mūsų lietuviškais mėnesiais", kurie pavaidavo svarbesnius istorinius įvykius, bažnytines šventes ir darbus.

Iš kairės: Sausis - Milyta Mackevičiūtė, Vasaris - Ieva Stasiulytė, Kovas - Saulėna Dailidkaitė, Gegužė - Regina Jurgilaitė, Birželis - Roma Misiulytė, Liepa - Rimantas Bužėnas, Rugpjūtis - Rūta Gierštikaitė, Rugsėjas - Marija Traškaitė, Spalis - Rita Daržinskaitė, Lapkritis - Laimutė Plačaitė, Gruodis - Lydija Juodviršytė. (Trūksta Balan džio mėnesio, nes Birutė Juknytė buvo susirgusi)

Įdomu, kad Liepa laiko tikrą modelį LITUANICOS lektuvo, Spalis rodo spalvius, siūlus ir linus atvežtus dar iš Lietuvos.

Žodžiai - eilėraščiai pačių mokinių (penktokų) sukurti ir padeklamuoti.

Scenos gilumoje matyti Kristijono Donelaičio šūkis, kuris lydi visus parengimus ir žadina Tėvynės meilę.

Nuotrauka -A. Gulbinsko

KNYGOS

"Lietuvių Dienų" Leidykla Californijoje, - 4364 Sunset Boulevard, Los Angeles 29, Calif. išleido puikią anglų kalba knygą - THE BATTLE of GRUNWALD (Žalgirio Kova), išverstą į anglų kalbą J. J. Bielskio. Autorius - I. K. Sokolnikov, Kaina - \$ 3 Knyga - puiki dovana angliškai kalbančiam bičiuliui!

Rasutė Arbaite NUKRYŽIAVIMAS (akvarėlė) 1963

PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98	COCKTAILS MANHATTAN OR
GERMAN BRENDY 5th \$3.98	MARTINI kvorta \$2.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98	LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
VODKA pilna kvorta \$3.59	NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
KRON BRANNVIN	RICCADONNA ITAL. VERMOUTH \$9 onz. \$1.15
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98	BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

TINKAMI RŪBAI DUODA GERĄ SAVIJAUTĄ

DĖMESIO!
Pas mus Jūs rasite vyrui pasaulį! - Mes galime Jus aprengti nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių geriausių gaminų BOTANY "500" kosciūmai ir paltai. Manhattan marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvė atidaryta kasdien ir sekmdieniais nuo 10 iki 4 v.

H. SEIGAN
VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,
4630-32 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill. Telef: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

BRUNO KEPYKLOJE KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Agnons!

Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituania Ave
Tel- CL 4-6376

Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL

Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

Laisvoji Lietuva jau siuntinėja padėkos laiškučius ir Vyties ženklukus visiems laikraščiu aukojuosiems asmenims. Dėl mūsų administracijos negausumo, deja, visiems iš karto negalėta jų pasiūsti, bet kad ir kiek vėliau, kiekvienas aukotojas ir kiekvienas mūsų bendradarbis juos gaus.

*****

Pereitame Nr. str. "Degradavimas" įsibrovė korektūros klaida. "pasirė mės. . . 1934 m. birželio 9d. įstatymu o turi būti ne birželio 9d., bet liepos 9 d, taipgi, klaidingai užrašytas Šimkaus vardas, vietoje Valerijus, turi būti - Valerijonas. Atsiprašome autorijų ir skaitytojų. Red.

*****

ISIGYKIME TAUTINES VĒLIAVAS Pavergtų Tautų Antibolševikinis Blokas Čikagoje organizuoja visų sovietų pavergtųjų tautų savaitę. Lietuviškoji visuomenė kviečiama Pavergtųjų Tautų savaitės proga demonstracijose gausiai dalyvauti ir iškiliai pasirodyti.

Demonstracijai (kuri Čikagoje į-

vyks liepos 14 d.) lietuvių grupė jau turi 250 piketų-plakatų.

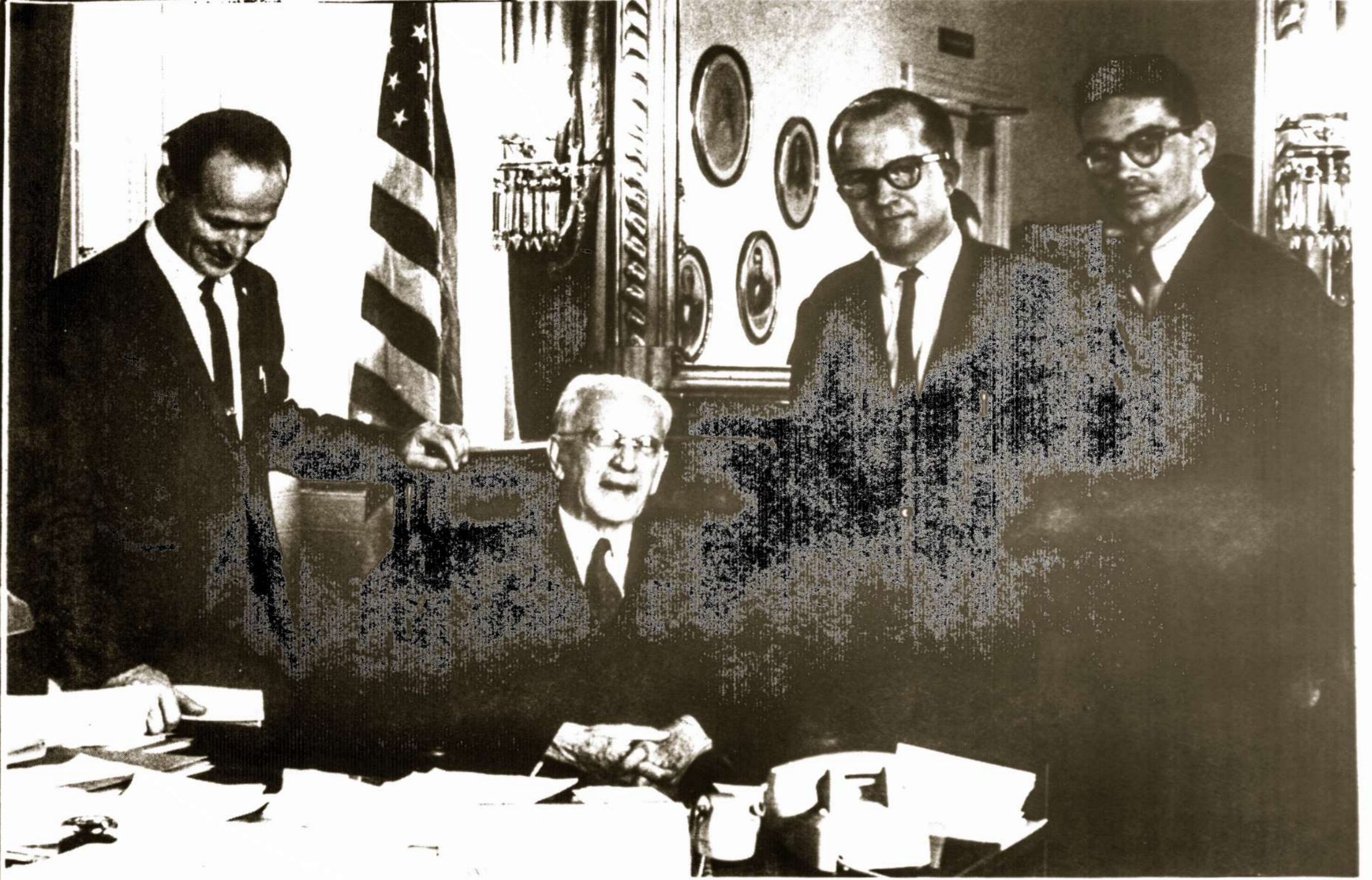
Lietuvos vardo iškėlimui svarbu, kad toje visų sovietų pavergtųjų tautų demonstracijoje-minėjime lietuvių turėtų galimai daugiau tautinių vėliavų.

Tautines vėliavas galima užsisakyti skambinant Laisvosios Lietuvos redakcijai (vakarais) ir jų kaima prieinama kiekvienam lietuviui, - Vėliava - \$ 4, 25 c. Vėliavos kotas (susukamas, dviejų dalių) \$ 3.

Lietuvių dalyvavimas Pavergtųjų Tautų Savaitės demonstracijose, liepos 14d. GRAND PARKE, su tautinėmis vėliavomis, sudarytų išskirtiną įspūdį. Iš kitos pusės, tautinė vėliava privalu turėti kiekvienam lietuviui savo namuose, kad Vasario 16d ir birželinių įvykių dienomis ji būtų iškeliamą prie jo namų.

Įsigykime tautinę vėliavą ir su ją Pavergtųjų Tautų Savaitės demonstracijose išekime reikalauti Lietuvai laisvės!

*****

McCORMACK REMIA REZOLIUCIJAS - Rezoliucijoms Remti Komiteto eilė narių 1963 metų birželio dienomis lankėsi Vašingtone ir ten turėjo pasikalbėjimus rezoliucijų reikalu su virš aštuoniasdešimt senatorių ir kongresmanų. Viena iš dalyvių grupių lankėsi ir pas Atstovų Rūmų pirmininką John W. McCormack. "Speakeris" John W. McCormack vėl pažadėjo savo talką rezoliucijų pravedimo žygyje. Nuotraukoje iš kairės: JUOZAS JURKUS, Atstovų Rūmų pirmininkas JOHN W. MCCORMACK, LEONARDAS VALIUKAS ir ARVYDAS BARZDUKAS.

Jubiliejinė Skautų Stovykla

Lietuvių Skautų Sąjungos 45m. Jubiliejinė stovykla įvyksta rugpiučio 16d. iki rugsėjo 1d.

BSA stovyklavietėje Camp Child, Monomet, Mass.

Ši stovyklavietė, viena iš geriausių Atlanto rajone, randasi netoli Cape Cod, kelios mylios nuo Atlanto vandenyno. Šios vasaros pabaigoje į ją suskris sesės ir broliai iš JAV ir Kanados.

BROLIJOS PASTOVYKLĖ
Kadangi Jubiliejinę Stovyklą sudarys Seserijos, Brolijos ir Akademinių Skautų Sąjūdžio pastovyklės, - visos Jubiliejinės Stovyklos pasisekimas daug priklausys nuo šių pastovyklių pravedimo. Geresnio pasisekimo besiekiant, jau sudaryta techniškoji LSB pastovyklės vadovybė, kuri atliks programos vykdymą ir LSB teritorijos administravimą.

Jubiliejinės Stovyklos LSB teritorija turės vilkiukų, skautų, jūrų sk. ir skautų vyčių pastovyklas. Šioms pastovykloms viršininkai jau yra pakviesti ir jų pavardės bus paskelbtos artimoj ateity.

VILKIUKŲ PASTOVYKLĖ
daugumoje turės Atlanto rajone gyvenančius jaun. skautus. Joje, tačiau, galės stovyklauti su tėvais atvykę vilkiukai ir iš kitų rajonų. Vilkiukan bus sudarytos palankiausios stovyklavimo ir maitinimo sąlygos, ir bus pravedama jiems speciali programa **SKAUTŲ PASTOVYKLĖ**
beabejo turės didžiausią dalyvių skaičių. Pastovyklės skiltys bei draugovės bus sudarytos pagal vietovių junginius, kad vietovių vienetai iš anksto pasiruoštų reprezentuoti tūnus ar kitus mažesnius vienetus varžybų, pasirodymų, laužų metu. Eilė LSB instruktorių praves atskiras programas dalis. Čia veiks ir LSB

vadų "Ažuolo" mokykla. Visų instruktorių viršininku pakviestas gilvelistas sktn. J. BRUŽINSKAS. Vykstančioms į stovyklą skiltims jau dabar yra svarbu pagilinti skautiškas žinias, pasiruošti sporto varžyboms, stovyklinio įsirengimo varžyboms, skautiškių dekoracijų varžyboms ir stovyklinio tvarkingumo varžyboms.

JŪSŲ SKAUTŲ PASTOVYKLĖ
šioje Jubiliejinėje Stovykloje turės begalo geras, vargiai kur nors iki šiol turėtas stovyklavimo priemones ir aplinkybes. Puikus, didelis ežeras su uostu, prieplaukomis, maudyklėmis, stebėjimo bokštu ir dideliu skaičiumi irklinių pastatų. Visi jūrų skautai kviečiami gausiai dalyvauti. Visi jūrų skautų tėvai prašomi paraginti savo vaikus vykti į stovyklą, sudaryti sąlygas ir nepagailėti lėšų.

Brolybė mūsų visų šakų skautų

tarpe gali išugdyti tik buvimas ir skautavimas kartu su kitais broliais **ORO SKAUTŲ PASTOVYKLĖ**
nėra atskirai pramatyta dėl per mažo šios LSB šakos narių skaičiaus. **VYČIŲ PASTOVYKLĖ**
tikimasi bus gausi, kadangi stovyklos laikas yra patogus dirbantiems ir skautams vyčiams yra nebaisūs atstumai.

LAIKU REGISTRUOKIMĖS!
Labai svarbu, kad visi į Jubiliejinę Stovyklą vykstantieji laiku užsiregistruotų pas savo atitinkamus vadovus Visa registracija su mokesčiu siunčiama s. P. MOLLIUI, 72 Topsfield Circle, SHREWSBURY, Mass. USA.

Visi LSB vadovai prašomi sekti lietuvišką spaudą, kurios skiltyse, greitesnės komunikacijos dėlei, bus skelbiama Jubiliejinės Stovyklos informacijos.

Budėkime!
j. s. Bronius JUODELIS
LSB Pastovyklės Vadovas

Ko siekiama tuo melu?

"Vienybė" birželio 22d. numeryje paskelbė pramanytas žinias apie mano prieš trejus metus lankymąsi Vilniuje. Kadangi to laikraščio redaktorės klaidina skaitytojus, jau čiu pareigą viešai pareikšti:

- 1) NETIESA, kad savo buvimą uždelsiau Vilniuje. Uždelsti galima laisvame krašte, laisvame mieste, bet ne okupuotame. Mano grįžimas nebuvo uždelstas, bet sulauktas, paaiškinant, kad negaliu išvykti "dėl vietos stokos lėktuve". Po kelių dienų "atsiradus vietai", tik lipant į lėktuvą, man buvo gražintas užsienio pasas, kuris iš manęs buvo paimtas nusileidus aerodrome.
- 2) NETIESA, kad gegužės 1d. aš kartu su Paleckiu ir Sniečkom stovėjau tribūnoje ir filmavau parodą. Kaip įrodymą turiu filmą. Į ją pažiūrėjus aiškiai matyti, kad filmuota buvo ne iš tribūnos.
- 3) NETIESA, kad mano draugai vėliau kai kuriems newyorkiečiams privačiai rašė, kad "stebėjėsi ir kartu negalėję suprasti, kaip p. P. B. galėjusi stovėti tribūnoje ge-

gužės 1d". Šiai tariamojo laiško citatai labai tiktų "made in Vienybė" fabriko vardas.

4) NETIESA, kad "didelius komunistų ponus" bandžiau aplankyti. Tikiau, kad "Vienybės" redaktorėms Paleckis ir jam panašūs yra "dide li ponai", bet man jie yra kenčiančios lietuvių tautos engėjai, ir juos lankyti nedėjau pastangų ir jokio noro nepareiščiau.

5) NETIESA, kad į Trakus būvau "nuvežta aukšto kompartijos pareigūno". Ten būvau palydėta inžinieriaus vadovavusio pilies atstatymo darbams.

6) NETIESA, kad esu "ta pirmoji drąsuolė" nuvykusi į Vilnių ir apkretusi kitus, įskaitant ir panelę S. Narkeliūnaitę, "lankymo bacilomis".

Tuo nesunku įsitikinti pasiskaičius senuosius "Vienybės" numerius. S. Narkeliūnaitės "apkrėsti" negalėjau, nes jau vykdoma į Punkską 1958 metais ji galvojo važiuoti į okupuotą Lietuvą.

BIRUTĖ PAPROCKIENĖ.

Birželio 29d. Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose įvyko rašytojo JURGIO GLIAUDOS pagerbimas, "DIRVOS" novelės konkurso laimėjimo proga. Nuotraukoje - rašytoja ALĖ RŪTA apibūdina J. Gliaudos kūrybą. Prie stalo J. Gliauda su žmona ir sūnum.

Nuotrauka - L. Kančausko

REGISTERED NURSES
LICENSED PRACTICAL NURSES
ALL SHIFTS

100-bed hospital presently expanding to 175. Good salaries plus differential for evening and nights. Liberal personnel policies. Conveniently located rooms and apartments to hospital. Must be eligible for license in Illinois. Wire, write, apply, or call.

MRS. M. T. DUKE, R. N., DIRECTOR OF NURSING
CHICAGO OSTEOPATHIC HOSPITAL
5200 S. ELLIS - CHICAGO 15, ILLINOIS
PHONE DO 3-6800

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

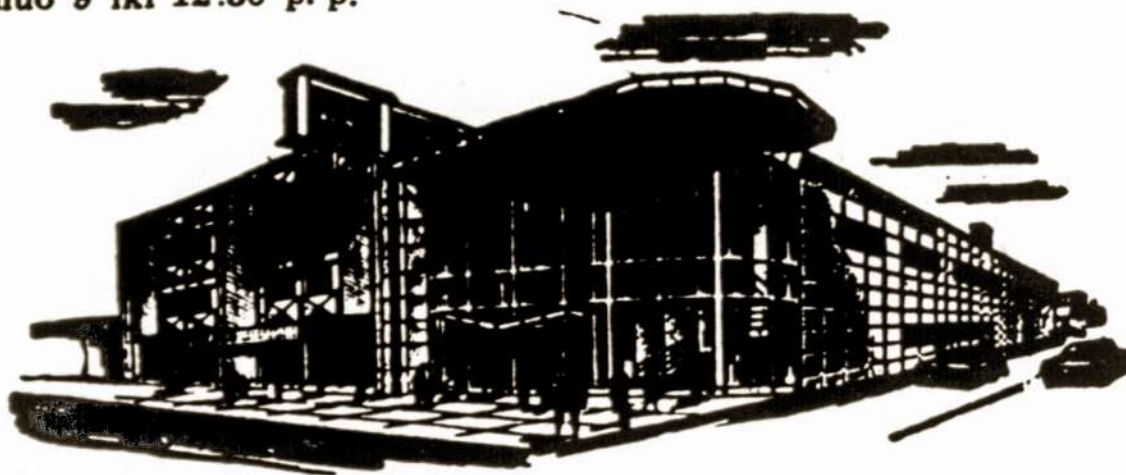
VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrad. nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

4 1/2% anticipated dividend
on investment accounts

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kėimais automobiliams užima 290 pėdų plotą. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogumui puikiai įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parko apylinkės centre.

Current Dividend up to 4 1/4%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GRovehill 6-7575

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: WA1brook 5-5671